

ADİL
YARGILANMA
HAKKINA
ERİŞİM DERNEĞİ

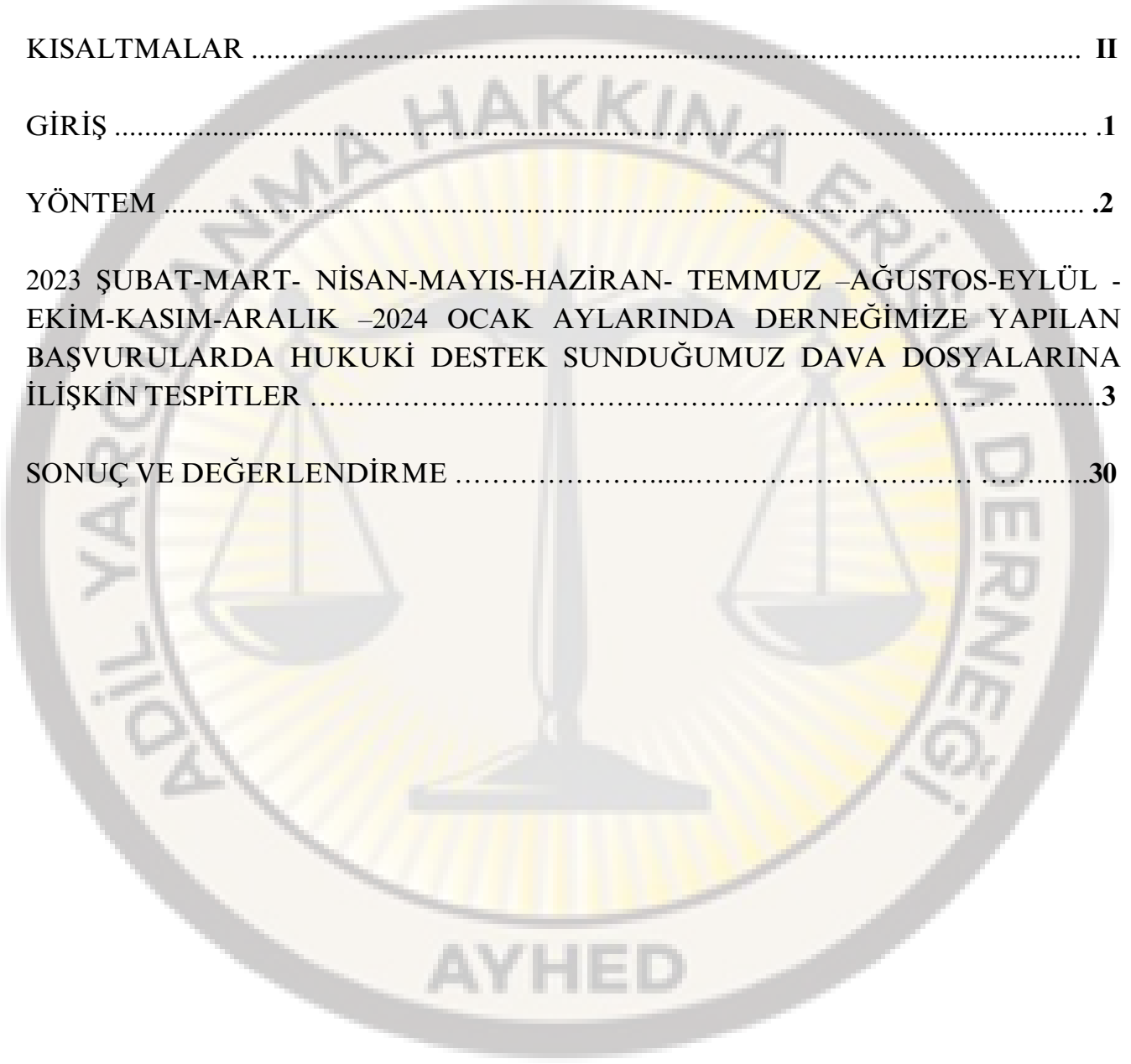
HUKUKİ DESTEK VE DAVA İZLEME RAPORU

ŞUBAT 2023
OCAK 2024
DÖNEMİ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	II
GİRİŞ	1
YÖNTEM	2
2023 ŞUBAT-MART- NİSAN-MAYIS-HAZİRAN- TEMMUZ –AĞUSTOS-EYLÜL - EKİM-KASIM-ARALIK –2024 OCAK AYLARINDA DERNEĞİMİZE YAPILAN BAŞVURULARDA HUKUKİ DESTEK SUNDUĞUMUZ DAVA DOSYALARINA İLİŞKİN TESPİTLER	3
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	30

KISALTMALAR

- AY: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
AİHS : Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
İHEB : İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
KVKK: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
M. : Madde
TCK : Türk Ceza Kanunu
CMK : Ceza Muhakemesi Kanunu
SSÇ : Suça Sürüklenen Çocuk
TİHEK: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitli Kurumu
STGM : Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
STK : Sivil Toplum Kuruluşu

GİRİŞ

AYHED, insanların hak ve özgürlüklerinin mevcut koşullarının tespiti ve iyileştirici politika ve düzenlemelerin üretilerek hayata geçirilmeleri açısından, insan hakları ihlallerinin duyurulmasına izleme ve raporlama faaliyetleriyle katkı sunmaya çalışmakta, hiçbir sosyo-ekonomik farklılık gözetmeksizin bireylerin ve kolektif hak arayışında olan grupların adalete, hukuka erişimi ile temel insan hakları değerlerinin yaşamsallaşması için mücadele eden bir hukuk örgütü olup çalışmalarında hukuki destek, dava izleme, seçim izleme, hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama alanlarına odaklanmaktadır.

Bu rapor, *2023 yılının Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık, 2024 yılı Ocak* aylarında Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'ne gelen başvurular üzerine Derneğin hukuki destek ve Dava izleme birimi sorumlusu Av. Dilan Genç Ataş tarafından, “ STGM Birlikte Desteği Kurumsal Gelişim Destek Programı ” kapsamında hazırlanmıştır. Program kapsamında yönetim ekibi tarafından belirlenen illerde; Kadına -çocuğa karşı şiddet ve cinsel taciz davaları , işkence ve kötü muamele, toplantı ve gösteri hakkı , ifade özgürlüğü, siyasi katılım hakkı ,Ayrımcılık , Yaşam Hakkı vb tematik alanlardaki davalarda hukuksal destek, ulusal ve uluslararası bireysel başvuru mekanizmalarına başvuru yapma, dava izleme ve izleme raporları hazırlanmaktadır.

Ayrıca Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'nin yazılı izni olmadıkça çoğaltılamaz, yayımlanamaz, başka bir dile çevrilemez, herhangi bir şekilde işlenemez ve değiştirmeler yapılamaz. Ancak kaynak adı ve alıntı yapılan kısım gösterilerek alıntı yapılabilir.

YÖNTEM

Bu raporda kullanılan bilgiler ve bilgilere ulaşma yöntemleri şunlardır: Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'ne gelen başvurular, Hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama (dökümantasyon) birimimiz tarafından aylık olarak yapılan yazılı ve görsel, sosyal medya taraması ile tespit edilen bulgular, hak temelli çalışan ve işbirliği içerisinde olduğumuz Sivil Toplum Örgütleri tarafından kurumuza yönlendirilen mağdur başvuruları ile hak ihlallerinden bilgi sahibi olunup bu ihlaller bağlamında edinilen bilgilerdir. Başvuranların gizliliğini korumak amacıyla başvurucular hakkında raporda hiçbir kişisel bilgiye yer verilmemiştir. Ayrıca Başvurular ile ilgili, Başvuruculardan Rıza ve Onam alınmıştır.

Hukuki destek sunulan dosyalarda Başvurucular adına dosyalara müdahil olunmuş yazılı ve sözlü beyan ve savunmalar yapılmıştır. Yine Başvurucular ile ilgili Ulusal ve Uluslararası İnsan Hakları Mekanizmalarına başvurular yapılmıştır. Hukuki destek sunulan ve dava izleme kapsamında takip edilen başvurular ile ilgili karar vericileri ve politika yapıcıları etkilemek amacıyla yazılı ve görsel, sosyal medyada farkındalık çalışmaları yürütülmüştür.

HUKUKİ DESTEK SUNULAR BAŞVURULAR

Başvuru no : 2

Başvuru Tarihi : 10.03.2023

Başvuru Konusu :Başvurucu mağdur, eski erkek arkadaşından ayrılmak istemesi nedeniyle şiddete uğradığı, darp ve kötü muameleye maruz kaldığı, cep telefonun zorla alınarak yağmalandığı, kişi hürriyetinden yoksun bırakıldığı ve tehdit edildiği iddiasıyla şiddet uygulayan eski erkek arkadaşı hakkında Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulunmuştur. Başvurucu daha sonra derneğimize başvuru yapmış hukuki süreç ile ilgili avukat desteği talebinde bulunmuştur. AYHED tarafından başvurucuya hukuki süreç ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve yargılama aşamasına hukuki destek-dava takibi konusunda avukat görevlendirilmiştir.

Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: Özel hayatın gizliliğine saygı hakkı (AY m.20, (AİHS m.8, TCK m.), Yaşam Hakkı(AİHS M. 2, AY m. 17) Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı. (AİHS.5., Anayasa 19, TCK. 149)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucunun talebi üzerine müşteki olarak yer aldığı dava dosyası hakkında dava süreci ile ilgili hukuki bilgilendirme yapılmıştır. Başvurucu soruşturma ve kovuşturma aşamasında alınan ifadesinde özetle; “eski sevgilisi tarafından kendisinden ayrılmak istediğini söylemesi üzerine sokak ortasında fiziksel şiddete ve hakarete uğradığını, çantasının ve cep telefonunun zorla alındığını yine sanık tarafından zorla aracına bindirildiğini, ayrıca başvurucu, olaya ilişkin şikayetçi olduğu için sanık tarafından şikayetinden vazgeçmesi için telefonla sık sık taciz edildiğini ve tehdit mesajları aldığını” belirtmiştir.

Dernek avukatı tarafından başvurucu vekili olarak yargılama dosyasına beyan dilekçesi sunulmuştur.

11.04.2023 tarihinde Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesinde gerçekleşen ilk duruşmaya katılım sağlanmıştır. Duruşmaya sanık katılmamış baro tarafından sanık için görevlendirilmiş bir avukat katılmıştır. Duruşmada ilk olarak başvurucuya söz verilmiştir. Mahkeme Başkanı; başvurucuya olay günü eski sevgilisi ile neden görüştüğünü, dosyada yer alan kamera görüntülerinde sanığın başvurucunun elini tuttuğunun görülmesi sebebiyle elini neden tuttuğunu, halen sevgili olup olmadıklarını sorgulayıcı bir tavırla sorular sormuştur. Sanığın ilk duruşmaya katılmaması sebebiyle mahkeme tarafından bir sonraki celse için sanık hakkında zorla getirme kararı verilmiş ve duruşma 07.09.2023 tarihine ertelenmiştir.

07.09.2023 tarihli duruşmaya bir önceki celse beyanı alındığı için başvuru mağdur katılmamış dernek avukatımız katılım sağlamıştır. Yine zorla getirme kararına rağmen Sanık bu celsede duruşmaya gelmemiş ve ifadesi alınamamıştır. Talep üzerine sanık hakkında Mahkeme heyeti tarafından sanığın savunmasının alınmasına yönelik yakalama kararı verilmiştir. Duruşma 05.12.2023 tarihine ertelenmiştir. Duruşma tarihinden önce sanık yakalanmış ve ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılmıştır. Fakat müştekiye ve müşteki vekiline savunmasının alındığına ilişkin herhangi bir bilgi verilmemiştir.

05.12.2023 tarihli duruşmada sanığın savunmasının alındığı bilgisi verilmiştir. Bu sebeple müşteki vekili tarafından sanığa soru sorulamamış ve savunmasına ilişkin beyan hakkı tanınmamıştır. 05.12.2023 tarihli duruşmada ise müşteki vekili ile sanık vekili duruşmaya katılmış iddia makamı esas hakkındaki yazılı mütalaada bulunmak için dosyanın tarafına tevdi edilmesi talebinde bulunmuştur. Mahkeme heyeti ise iddia makamının hazırlayacağı esas hakkındaki mütalaanın müşteki vekili ve sanık müdafinin Uyap Avukat Portalından öğrenilmesine ve müşteki vekili ve sanık vekilinin mütalaa hakkında beyanda bulunmaları için gelecek celseye kadar süre verilmesine karar vermiştir. Bu sebeple duruşma 30.01.2024 tarihine ertelenmiştir.

25.12.2023 tarihinde iddia makamında yer alan Cumhuriyet Savcısının esas hakkındaki mütalaası dosyaya sunulmuştur. Mütalaada sanığın TCK'nın 148/1 ve 109/2 maddeleri uyarınca cezalandırılması talebinde bulunulmuştur.

30.01.2024 tarihli duruşmaya müşteki vekili, sanık avukatı ve sanık katılmıştır. Sanık ceza infaz kurumunda olduğu için seğbisle duruşmaya katılmıştır. Mahkeme başkanı tarafından sanık'a mütalaya karşı diyecekleri sorulmuştur. Sanık " Olay sırasında müşteki bana çantasıyla vurduğu için onu engellemeye çalıştım. Asla gasp etme kastıyla hareket etmedim. Kendisiyle bir ilişki yaşıyorduk. Beni aldattığını öğrenince bu olay çıktı. Daha öncede beni şikayet etmişti fakat ben başka dosyadan beraat aldım. Devamlı beni şikayet ediyor fakat daha önceki olay yaşandıktan sonra da benle görüşmeye devam etti. Ben ilişki süresince kendisine para da gönderdim. Para gönderdiğim kişiyi gasp etmem mümkün değildir. Bu sebeple suçlamaları kabul etmiyorum. Beraatime karar verilmesini talep ederim.' Demiştir. Sanık vekili ise 'İddia makamının mütalaaasına iştirak etmiyoruz. Mütalaya karşı savunmalarımızı tekrarlar birlikte müvekkilin beraatine karar verilmesini talep ediyoruz.' Demiştir. Müşteki vekiline söz verilmiş 'Mütalaya iştirak ediyoruz. Önceki beyanlarımızı tekrar ediyoruz. Her ne kadar sanık suçu işlemediğini beyan etmiş ise de olaydan sonra müvekkilin şikayetini geri çekmesi için tehdit mesajları göndermiş, müvekkile baskı kurmuştur. Diğer yandan müvekkile şantaj yapmıştır.

Cezalandırılmasını talep ediyoruz.' demiştir. Mahkeme heyeti beyanlar alındıktan sonra mahkeme heyetindeki diğer üyelerle istişare etmek için duruşma salonunun boşaltılmasını talep etmiştir. Avukatlar ve izleyiciler duruşma salonunun dışına çıkartıldıktan 10 dakika sonra tekrar salona davet edildikten sonra mahkeme başkanı sanık hakkında katılana yönelik başkasının bir malı teslimi veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak suretiyle yağma, cebir, tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından TCK'nın 148/1 ve 109/2 maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış ise de; suçların kanunda tanımlanan unsurlarının oluşmaması nedeniyle CMK'nın 223/2-a maddesi gereğince sanığın atılı suçlardan ayrı ayrı beraatine karar verilmiştir. Duruşmanın ardından Müşteki vekili, yerel mahkeme tarafından verilen sanık hakkında ki Beraat kararının usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Adana Bölge Adliye Mahkemesi tarafından incelenmesi için istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Rapor tarihi itibarıyla dosya Adana Bölge Adliye Mahkemesi önünde derdesttir.

Değerlendirme : Başvurucu kadın ,eski erkek arkadaşı tarafından fiziksel, psikolojik şiddete maruz kalmış ve cezalandırılması için adli mercilere başvurmuştur.

Kadına yönelik şiddet'in tanımı ise şöyledir: Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen, cinsiyete dayalı bir ayrımcılıkla kadının insan hakları ihlaline yol açan her türlü tutum ve davranıştır.

Mağdur kadının yanında yer alarak müdahil olduğumuz, kadına yönelik şiddet dosyasında yargılamalardaki eksiklikleri, gecikmeleri ve cezasızlık politikasının nasıl uygulandığını süreç içerisinde tespiti tarafımızca yapılmıştır. Mağdur beyanının esaslı olmadığı failin beyanlarının mahkeme sürecinde etkili olduğunu ve şiddet mağduru olmasına rağmen etkili bir yargılama yapılmadığı ve failin cezasız kaldığı bir yargılama süreci yaşadık. Kadınlara çevrelerindeki en yakın erkeklerden gelen bu şiddet toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanmaktadır. Yine son zamanlarda artarak devam eden kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, kadına yönelik fiziksel cinsel psikolojik, ekonomik şiddet gibi her türlü şiddetin temel sebeplerinden birisinin de Yargılama makamlarının eril bir zihniyetinden kaynaklandığını da göstermektedir. Nitekim caydırıcı cezaların olmadığı hukuk sisteminde failer daha da cesaretle eylemlerine devam etmektedirler. Mevcut emsal Yargıtay kararlarına göre Başvurucu-müşteki kadının fiziksel şiddete uğrayarak mağdurun hareket kabiliyetinin engellenerek cep telefonunun alınması Türk Ceza Kanununda Yağma suçuna tekabül etmektedir. Ancak İlk Derece Mahkemesi Hürriyeti tahdit ile fiziksel şiddet uygulayarak yağma suçunun işlenmesinin sabit olmasına rağmen beraat kararı vermiştir.

Başvuru no: 4

Başvuru tarihi: 9 Nisan 2023

Başvuru konusu : Başvurucu 2015 yılında Adana Emek ve Demokrasi Platformu üyesi STK ve emek örgütlerinin organize ettiği ‘Barışa ses ver’ konulu basın açıklaması ve yürüyüşe katılmış ancak açıklama saatinde kolluk tarafından Adana valiliğinin yasaklama kararı gerekçe gösterilerek müdahale edilmiştir. Başvurucu ve insan hakları aktivisti, Demokratik kitle örgütü temsilcisi birkaç eylemci daha darp edilerek gözaltına alınmıştır. Başvurucu, etkinlik günü polisler tarafından yaralanması neticesinde polis memurlarından şikayetçi olmuştur. Polisler hakkında zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması suçu yönünden Savcılıkça soruşturma başlatılmıştır. Akabinde ise polisler hakkında Adana Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir. Başvurucu tarafından bu karara itiraz edilmiş fakat itiraz Sulh Ceza Hakimliği tarafından kesin olarak reddedilmiştir. Daha sonra başvurucu Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurucu bireysel başvurusunda; Müdahalede bulunan polislerle ilişkin yürütülen soruşturma dosyasında etkin soruşturma yapılmadığını, Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ile Sulh Ceza Hakimliği kararının gerekçesiz olduğunu, hukuka aykırı bir şekilde gözaltına alındıklarını ve kötü muameleyle uğradıklarını bu sebeple yaşam hakkının, etkili başvuru hakkının, işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Anayasa mahkemesi başvurucu hakkındainsan haysiyetiyle bağdaşmayan kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ve şüpheliler hakkında yeniden soruşturma yapılması gerektiğine karar vermiştir.

Anayasa mahkemesinin vermiş olduğu karardan sonra 7 şüpheli Polis hakkında yeniden yargılama kararı ile soruşturma başlamış ve Adana 37. Asliye Ceza Mahkemesinde ‘Zor Kullanma Yetkisine İlişkin Sınırın Aşılması’ suçunu işlediklerinden bahisle dava açılmıştır. Başvurucu bu süreçte AYHED’e başvuru yapmış ve hukuki destek talebinde bulunmuştur. Dernek tarafından başvurucu için yargılama aşamasına hukuki destek sunmak üzere avukat desteği verilmiştir.

Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri : İşkence ve Kötü Muamele Yasağı (AY. M.17, AİHS m. 3), Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı, (AİHS m.11) Adil Yargılanma Hakkı (AİHS M.6)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucunun talebi üzerine kendisine hukuki süreç ve müşteki olarak yer aldığı dava dosyası hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Anayasa mahkemesinin İhlal kararı sonrası Adana 37. Asliye Ceza Mahkemesinin 13.04.2023 tarihinde ikinci duruşması gerçekleşmiştir

Duruşmaya başvuru ile Dernek Avukatı katılım sağlamıştır. Yine 3 sanık polis duruşmaya avukatları ile katılmıştır. İlk söz sanıklara verilmiş sırası ile ifadeleri alınmıştır. Sanıklar alınan ifadelerinde; gösteriye katılanları dağıtma talimatı aldıklarını ve orantılı güç kullandıklarını, müştekiyi hatırlamadıklarını nasıl yaralandığını bilmediklerini ileri sürüp Beraatlerini istemişlerdir. Sanık ifadelerinden sonra başvuru müştekiye söz verilmiştir. Başvuru olay günü anayasal hakkı olan toplanma ve ifade özgürlüğü hakkını kullandığını yasadışı olmayan, legal bir yürüyüşe katıldığını 10-15 polis memurunun, durduğu halde kendisine ve grubun tamamına saldırdıklarını, insanlık dışı bir muameleye maruz bırakıldığını bu sebeple sanıklardan şikayetçi olduğunu belirtmiştir. Katılma talebinde bulunmuştur. Müşteki vekili olarak beyanda bulunmak üzere söz verilmiş dernek avukatı ‘ *sanıkların savunmalarını kabul etmiyoruz, bilindiği gibi böyle bir durumda polisler müdahalede bulunurken sadece kalkanları gösteri yapanların üzerine sürmekle kalmazlar sert müdahalede de bulunurlar, müvekkil destek amacıyla orada olmasına rağmen ,polislere yönelik hiçbir haksız eylemi olmamasına rağmen polisler tarafından kötü muamele ve darp eylemlerine maruz kalmıştır. Anayasa mahkemesi de müştekinin polislere yönelik herhangi bir eylemi olmadığını ayrıca polisler hakkında da etkin soruşturma yapılmadığı tespitinde bulunmuştur. Sanıklardan şikayetçiyiz, davaya katılmak istiyoruz’* şeklinde beyanda bulunmuştur. Mahkeme hakimi tarafından katılma talebine ilişkin ‘ suçtan zarar görme ihtimaline binaen müştekinin CMK’nın 234. Mad. Ve devamı maddeleri gereğince katılan vekili olarak dava ve duruşmalara kabulüne karar vermiş diğer sanıkların savunmasının alınması için zorla getirme emri çıkartılmasına bu sebeple duruşmanın 24.10.2023 tarihine ertelenmesine karar verilmiştir.

Davanın 24.10.2023 tarihli 3. Celsesine savunmaları alınmamış olan bir sanık ve önceki celse savunması alınan sanıklardan birinin müdafisi ve başvuru vekili duruşmaya katılmıştır. Sanık savunmasında ‘ *ben olay günü İnönü parkındaki yürüyüşte kalkanlı çevik kuvvet görevliydim, grubun yolu kapatması üzerine basın açıklaması yaparak dağılmaları anons edildi, grup dağılınca bize grubu İnönü Parkı'na doğru yönlendirmemiz talimatı verildi, biz gruba doğru harekete geçtikten kısa süre sonra elimdeki kalkanı biraz aşağıda tuttuğum için omzumla dirseğimin arasına bir darbe aldım, darbenin kimden geldiğini bilmiyorum, bunun üzerine izin alarak hastaneye gittim,ile birlikte gittik, belirttiğim husus dışında grupla aramda bir arbede yaşanmadı, müşteki şahsı tanımıyorum, şikayetçi olduğumuz dosyanın duruşmasında ismini duymuştum, yüzünü hatırlamıyorum, bu şahsa bir müdahalede bulunmadım, suçlamaları kabul etmiyorum, beraatimi talep ederim, demiştir.*

Mahkeme başkanı savunmalara ilişkin katılan vekiline söz vermiş katılan vekili ise *Sanıklar kendileri hakkında dava açılmayacağı rahatlığı ile birbiriyle çelişen beyanlarda bulunmuşlardır, kamera kayıtlarında zaten müvekkilin polislere yönelik hiçbir müdahalesinin ya da eyleminin olmadığı, yalnızca kenarda beklediği açıkça görülmektedir, ancak hangi polis memurunun*

müvekkile yönelik darp eyleminde bulunduğuna yönelik bir rapor dosyada bulunmamaktadır, bu nedenle polislerin eylemini tek tek tespit edecek şekilde bir bilirkişi raporu alınmasını talep ediyoruz, demiştir. Mahkeme Hakimi, katılan vekilinin talebinin gelecek celse değerlendirilmesine, savunması alınmayan diğer sanıkların tespit edilen adreslerine tebligat çıkartılmasına bu sebeple duruşmanın 27.02.2024 gününe bırakılmasına karar verilmiştir. Dava rapor tarihi itibariyle ilk derece mahkemesi önünde derdestir.

Değerlendirme : Türkiye’de uzun yıllardır uygulanan cezasızlık politikası özellikle 2016 yılından itibaren yeniden artmıştır. Nitekim birçok kamu görevlisi suç teşkil eden hukuka aykırı eylemlerinden ötürü ceza almayacağına güvenerek yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini kullanmalarını keyfi bir şekilde engelleyebilmektedirler. Demokratik bir hukuk devletinde yurttaşlar şiddete başvurmaksızın silahsız ve barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptirler. Kamu otoritesi yurttaşların bu hakkını kullanmalarının önündeki engelleri de kaldırmakla yükümlüdür. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı birçok AİHM kararlarında da belirtildiği üzere ifade özgürlüğünün bir yansıması niteliğindedir. Dolayısıyla bir grubun düşünceleri başka bir grup ve siyasi iktidar üzerinde şok edici etki yaratsa dahi kolluk keyfi bir şekilde bu hakkın kullanımını engelleyemez. Nitekim gerek iç hukuk düzenlemelerinde gerekse Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde kamu otoritesinin pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Yani yurttaşlar şiddete başvurmaksızın barışçıl bir toplantı ve gösteri yürüyüşü yaptıklarında bu hakkın kullanımının engellenmemesi yine bu hakkın kullanımının önündeki engellerin de kaldırılması kamu otoritesinin temel yükümlülüğüdür.

Ancak bir çok olayda somut dava dosyasında olduğu gibi hakkın kullanımı sırasında kolluk görevlileri tarafından darp edilmek suretiyle kötü muameleye tabi tutulmasına rağmen görevli polis memurları hakkında etkin soruşturma yapılmaksızın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Başvurucu bunun üzerine şüpheliler hakkında etkili soruşturma yürütülmediği, gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiası ile 2016 yılında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi 2020 yılında verdiği kararda ; Anayasa’nın 17. Md. Güvence altına alınan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının maddi ve usul boyutunun ihlal edildiğine ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılması gerektiğine karar vermiştir. Bunun üzerine şüpheli şahıslar hakkında dava açılmıştır. Başvurucu 2015 yılında katıldığı basın açıklamasında şiddet gördüğü mağdur edildiği olaya ilişkin adalet arayışı 2024 yılı olmasına rağmen halen sonuçlanmadığını görmekteyiz.

Başvuru no :3

Başvuru tarihi : 14 Şubat 2023

Başvuru konusu : Başvurucu kadın , 28.10.2022 tarihinde resmi nikahlı eşi tarafından kafasına bıçak saplanarak saldırıya uğramıştır. Başvurucunun Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde tetkikleri yapılmış ve Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hastanesine sevk edilerek burada ameliyat edilmiştir. Başvurucunun kafatasındaki bıçak ameliyat neticesinde çıkartılmıştır. Başvurucu hakkında alınan Adli tıp raporunda; saptanan kırıkların hayat fonksiyonlarını AĞIR (4) derecede etkileyecek nitelikte olduğu belirtilmiştir. Başvurucu kendisine geldikten sonra verdiği ilk ifadesinde saldırının eşi tarafından yapıldığını ve hakkında şikayetçi olduğunu belirtmiştir. Sanık olayın ardından kaçmış fakat 10.11.2022 tarihinde yakalanmış ve ifadesinin ardından yapılan sorgusunda tutuklanmıştır. Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 28.11.2022 tarihinde sanık hakkında müşteki kadına karşı eşi kasten öldürmeye teşebbüs suçunu işlediği iddiasıyla iddianame düzenlenmiştir. Dava İlk olarak Mardin Asliye Ceza Mahkemesinde açılmış fakat mahkeme atılı suçun “kasten öldürmeye teşebbüs suçu olduğunu ve Ağır Ceza mahkemesinin görevine girdiğinden bahisle görevsizlik kararı vermiştir. Akabinde Dosya Mardin 1 Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiş ve İlk duruşma 15.02.2023 tarihinde gerçekleşmiştir. Başvurucu 2023 Mayıs ayında AYHED’e başvuru yapmış ve dava takibi konusunda avukat desteği talebinde bulunmuştur.

Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri : Yaşam Hakkı (AİHS M. 2, AY m. 17)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek: Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen 15.02.2023 tarihindeki duruşmaya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı avukatı, Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi üyesi Avukatlar, başvurucu yanında hukuki destek için duruşmaya katılım sağlamış ve katılma talebinde bulunmuşlardır. Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi üyesi avukatların katılma talebi Mahkeme tarafından ‘Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi'nin suçtan doğrudan zarar görmediği ’ gerekçesiyle katılma taleplerinin reddine karar verilmiş, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı avukatı ile müşteki-mağdur kadının katılma talebi mahkeme tarafından kabul edilmiştir. Müşteki-mağdur kadın duruşmada şikayetinin devam ettiğini ve sanığın cezalandırılmasını istemiştir. Sanık ise üzerine atılı suçlamayı kabul etmemiştir. Mahkeme sanığın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir. Davanın 09.05.2023 tarihinde gerçekleşen duruşmasına AYHED adına kurum avukatı başvurucu vekili olarak duruşmaya katılım sağlamıştır. Duruşma öncesi müşteki-mağdur başvurucuya şikayetinden vazgeçmesi için sanık yakınları tarafından mahkeme salonu önünde baskı yapılmıştır.

Bu baskıyı engellemek içindereken avukatımız ve diğere müşteki vekili sanık yakınlarını uyarılmış ve müştekiyi oradan uzaklaştırmışlardır. Bunun üzerine sanık yakınları dernek avukatına ve katılan vekiline müdahale etmemesi hususunda sözlü saldırıda bulunmuştur. Yine başvuruçuya sanığın ailesi tarafından şikayetinden vazgeçmesi neticesinde sanığın kendisinden boşanacağıselli bir şekilde söylenmiştir. Müdahaleler sonucu sanığın ailesi uzaklaştırılmış ve mahkeme salonuna alınmamıştır. Sanık tutuklu yargılandığından dolayı Segbis vasıtasıyla duruşmaya katılmış ve ifadesi alınmıştır. Sanık duruşmada müştekiyi yaralamadığını, müşteki-mağdurun kendisinin kafasına bıçak sapladığını iddia etmiş Beraatini ve tahliyesini talep etmiştir. Daha sonra müştekiye söz hakkı verilmiş şikayetin devam edip etmediği sorulmuştur. Duruşma salonunda müşteki-mağdur, sanığın kendisinden boşanması halinde şikayetinden vazgeçtiğini belirtmiştir. Katılan avukatları olarak kamu adına şikayetlerinin devam ettiği belirtilmiş tutukluluk halinin devamına karar verilmesi istenmiştir. Mahkeme heyeti tarafından sanığın tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir. Duruşma 13.06.2023 tarihine ertelenmiştir.

Mardin 1 Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın 3. Celsesi 13.06.2023 tarihinde gerçekleşmiştir. Mahkeme tarafından sanık hakkında, müştekiye yönelik eyleminde hedef aldığı bölgenin (baş) hayati önem arz eden bölge olduğu ve eyleminin sonucunu bilerek ve isteyerek gerçekleştirdiği sanığın öldürme kastıyla hareket ettiği, böylelikle üzerine atılı kadın eşe karşı kasten öldürmeye teşebbüs suçunu işlediğinden 5237 Sayılı TCK'nın 82/1-d, f maddesi uyarınca AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA, suçun teşebbüs aşamasında kalmasından dolayı TCK.35/2 gereğince cezasının 16 YILA İNDİRİLMESİNE karar verilmiştir. Fakat olumlu tutum ve davranışları lehine takdiri indirim sebebi kabul edilerek cezasından 5237 Sayılı TCK'nın 62/1 maddesi uyarınca takdiren 1/6 oranında indirim yapılarak sanığın 13 YIL 4 AY HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASI ile TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA karar verilmiştir. Sanık vekili tarafından kararın usul ve yasaya aykırı olduğu iddiasıyla istinaf incelemesi başvurusunda bulunulmuştur. Başvuruçü müşteki-mağdur şikayetinden vazgeçtiğinden Dernek Avukatı tarafından istinaf başvurusunda bulunulmamıştır. Ancak resmi kurum olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı vekili tarafından “ cezadan iyi halden dolayı indirim yapılmasının usul ve yasaya aykırı olduğu” gerekçesi ile istinaf talebinde bulunulmuştur. Rapor tarihi itibariyle dava dosyası Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesi önünde derdesttir.

Değerlendirme :

Sanığın tutukluluk halinin sona erdirilmesine karar verilmesi için aile fertleri tarafından yargılama aşamasının başından itibaren mağdur başvuruçü psikolojik şiddete, tehdide maruz kalmıştır. Özellikle duruşma salonu önünde mağdurun, sanığın ailesinin

yakınları ile yan yana gelmesi, sanığın ailesinin rahatlıkla mağduru tehdit etmesi yine şikayetiden vazgeçmeye zorlamaları ve bunun üzerine mağdurun duruşma salonunda şikayetinden vazgeçmek zorunda kalması mağdur kadınların uygulamada yaşadıkları temel sorunlardandır. Nitekim böylesi bir dosyada duruşma salonu önünde hiç bir güvenlik önleminin alınmamış olması yargı makamlarının da kadına yönelik şiddet dosyalarının sıradan bir dosya olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır. Sanık ve yakınları tarafından uygulanan baskı ve tehditler mağdur kadınların Hak arama özgürlüğünü engellenmektedirler.

Yine Suçu işlediği sabit görülen sanığın, yargılama boyunca, işlediği fiile dair tek bir pişmanlık göstermemesi ve lehine takdiri indirim gerektirir yargılama sürecine yansıyan tek bir somut belirti olmamasına rağmen mahkeme heyeti tarafından sanık hakkında iyi hal indirimi uygulaması kamu vicdani ile bağdaşmamaktadır. Yargılama süreci boyunca yaşanan durumların esasen kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin politik bir durum olduğu net bir şekilde bir kez daha açığa çıkmıştır.

Başvuru no : 6

Başvuru tarihi : 15 Temmuz 2023

Başvuru konusu : Başvurucu kadın vekili tarafından kurumumuza başvuru yapılmıştır. Başvurucunun Erzincan Kadın Ceza İnfaz Kurumunda olduğunu bu sebeple kendisinin gelemediğini, fakat kızının 9 yaşında iken 2018 yılında kayınbiraderinin oğlu tarafından cinsel istismara uğradığını ve bu olayın ise 2022 yılında mağdurun okul öğretmeni tarafından anlaşıldığı, istismar olayının öğrenilmesinden sonra sanık hakkında şikayetçi olduklarını belirtmişlerdir. Başvurucu vekili tarafından yargılama aşamasına ilişkin kurumumuzdan hukuki destek talep edilmiştir.

Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri : Kişi Dokunulmazlığı Maddi ve Manevi Varlığı (AIHS.3 Anayasa md. 17,) Aile ve Özel Yaşam Hakkı İhlali (AIHS.8 , Anayasa 20)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucu vekilinin yapmış olduğu başvuru neticesinde yargılamaya ilişkin dernek avukatı tarafından İskenderun 1. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen dava dosyasının 13.09.2023 tarihli 2. Celsesine katılım sağlandı. Sanık soruşturma aşamasında vermiş olduğu ifadede “ *mağdura cinsel içerikli video izlettiğini ve cinsel organını mağdura değdirdiğini* ” ikrar etmiştir. Bu sebeple Sanık 2022 yılı Kasım ayında tutuklanmış Duruşma günü mağdurun annesi başvuru, tutuklu bulunduğu cezaevinden SEGBİS ile katılmıştır.

Sanık müdafî savunmasında “mağdurun beyanlarının çelişkili olduğu her aşamada kendi müvekkili aleyhine ifade değişikliği yaptığı, ayrıca mağdurun duruşmada olmadığını ve bu sebeple mağdura soru sormadıklarını bu durumun Cmk m.211. mad. Aykırı olduğunu dile getirmiş mağdurun huzurda dinlenmesini bu mümkün değilse, Segbis vasıtası ile duruşmaya katılmasını” talep etmiştir. Tutuklu yargılanan sanıkta duruşmada suçu işlemediğini ve kaç sene sonra kendisine böyle bir suç isnadında bulduklarını söyleyerek tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir. Mahkeme ise sanıkmüdafinin talebine karşı mağdurun yurt dışında olmasına rağmen istinabe yoluyla dinlenilmesi için müzekkere yazılmasına karar vermiştir. Mahkeme sanığın tutukluluk halinin devamına karar vermiş duruşma ise 01.11.2023 tarihine ertelemiştir. 01.11.2023 tarihli 3. Celsede ; sanık müdafii tarafından bildirilen tanık, duruşma salonu dışında hazır olduğundan mahkeme başkanı tanığı duruşma salonuna almış ve dinlemiştir. Tanık dinlendikten sonra sanık müdafinin tutuklamaya ilişkin beyanı alınmıştır. Müdafî, Tanık beyanına bir diyeceğimiz yoktur, mağdur olaydan 5 sene sonra böyle bir beyanda bulunuyor, 5 sene sonra bunu anlatması anlatımına güvenilemeyeceğini gösteriyor, 5 sene sonra bunu anlatması hayatın olağan akışına aykırıdır, mağdurun gerek ÇİM ifadesinde 9-10 yaşında diye söylüyor, sosyal medya hesabından yazdığı yazıda 8-9 yaşında olduğunu belirtiyor, el yazısında ise 8-9-10 yaşında olduğunu belirtiyor, mağdur bu olayı hiç unutamadığını belirtmesine rağmen yaşı hususunda net bir bilgi veremiyor, hangi mevsimde olduğunu da söyleyemiyor, mağdurun beyanları çelişkilidir, mağdur olayın evin balkonunda meydana geldiğini söylüyor, evde keşif yapılması halinde suçun orada işlenip işlenemeyeceği tespit edilecektir, keşif talebimizi yineliyoruz, mağdur yaş olarak farklı tarih ve mevsimler belirtmiş ise de; mağdur somut olayda hiçbir zaman yer ve zaman belirtmeksizin müvekkil aleyhine ifade veriyor, mağdur ÇİM ifadesinde yazılan şeylerle ilgili olarak olayın esası ile ilgili olarak söylediği beyanlar da genellikle hatırlamıyorum tarzında cümlelerdir, tek hatırladığı canının acıdığına ilişkindir, diğerlerini hatırlamadığını söylüyor, aileler arasında husumet vardır, çocuklar arasında bir husumet olması beklenemez, bu çelişkili beyanlarla müvekkilin ceza alması mümkün değildir, müvekkilimiz cezaevinde iken sınava girmiş ve üniversiteyi kazanmıştır, şu an üniversite öğrencisidir, 1 yılı aşkın süredir tutukludur, tahliyesini talep ediyoruz, bir sonraki celse diğer tanığımızı hazır edeceğiz demıştır. Mahkeme başkanı olay mahallinde resen seçilecek bilirkişi refakate alınarak Naip Hakim vasıtası ile 30.11.2023 tarihinde saat 10:00'dan itibaren keşif icrasına, keşif mahallinde gerekli güvenlik önleminin alınması için kolluğa müzekkere yazılmasına, katılan başvuruçunun kız kardeşinin hazır edilmesi halinde keşif mahallinde dinlenilmesine, Mağdur ve tanıklarla ilgili olarak yurtdışına yazılan talimatın dönüşünün beklenilmesine, SSC ve müdafinin tahliye taleplerinin reddi ile CMK.nun 100 ve devamı maddeleri gereğince SSC'nin TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA Bu nedenle duruşmanın 20.12.2023 günü saat 10:20'ye bırakılmasına karar verilmiştir.

30.11.2023 Tarihinde keşif heyeti (naip hakim, mübaşir, katip) ile bilirkişi eşliğinde keşif mahali gezilmiş ve keşif tutanağı düzenlenmiştir. Bilirkişinin keşfe ilişkin rapor sunması için süre verilmiştir.

06.12.2023 tarihinde bilirkişi tarafından keşif mahaline ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı rapor mahkeme dosyasına sunulmuştur. Rapor da adresin iki katlı betonarme olduğu alt katında bir berber dükkanı olduğu olayın gerçekleştiği balkona 13 m mesafede girişi yola bakan , arka tarafı balkona bakar durumda olduğu, balkonda bulunan sedirin balkon iç tarafında bina duvarı önünde olduğu balkonun açık olduğu belirtilmiş yine bahse konu olayın gerçekleştiği sedirin yani yatağın üzerinden balkon ön kısmında bulunan arsa istikametinde bina ile arasında 16 m mesafenin kör nokta olduğunu belirtmiştir. 20.12.2023 tarihli 4. Celsesinde ise sanık vekili tarafından tanıklarının hazır olduğu bildirilmiş ve huzura alınmıştır. Tanık dinlendikten sonra iddia makamı sanığın tutukluluk halinin devamına ilişkin talepte bulunmuş sanık vekili, tutukluluk halinin devamına ilişkin mütalaaya itiraz da bulunmuş ve sanığın tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir. Mahkeme heyeti Mağdur ve tanıklarla ilgili yurtdışına yazılan talimat cevabının beklenilmesine, akıbetinin sorulmasına ve Ssç'nin tutukluluk halinin devamına bu nedenle duruşmanın 31.01.2024 tarihine bırakılmasına karar verilmiştir.

5. Celsesinde katılan vekili , Ssç müdafii ve ssç bizzat duruşmada hazır olmuştur. Ssç savunmasında '1,5 senedir cezaevinde kalıyorum, cezaevinde üniversite sınavını kazandım, bu durum beni de mağdur ediyor, mağdurun yurtdışına çıkmasını ben istemedim, onun yurtdışında olması beni mağdur ediyor, tahliyemi istiyorum' demiştir. Ancak mağdur ve tanık beyanlarının dosyaya sunulmadığından mahkeme heyeti, yurtdışına yazılan talimat cevabının beklenilmesine, akıbetinin sorulmasına ve Ssç'nin tutukluluk halinin devamına karar verilmiş. Davanın bir sonraki celsesi 06.03.2024 tarihine bırakılmıştır. Rapor tarihi itibariyle dosya derdesttir.

Değerlendirme :

Dava dosyamızda müştekinin kuzeni tarafından cinsel istismara uğradığını ve okulda rehber öğretmeni tarafından olayın açığa çıkartılması üzerine adli mercilere başvuru yapılmıştır. Mağdur çocuk soruşturma aşamasında ki ifadesinde annesi cezaevinde olduğu süreçte abisi ve kardeşi ile kaldığı dönemde amcasının evinde kuzeni olan sanık tarafından cinsel istismara uğradığını ve şikayetçi olduğunu belirtmiştir. Sanık soruşturma aşamasında suçu kabul etmiş ve tutuklanmıştır. Ardından kovuşturma aşamasına geçilmiş ve sanık soruşturma aşamasında ki beyanlarının doğru olmadığını atılı suçu işlemediğini dile getirmiştir. Fakat mahkeme heyeti sanığın beyanlarına itibar etmemiş ve mağdur yurt dışında olması sebebiyle ifadesi mahkeme huzurunda alınmadığı için dava dosyasında

eksiklikler olduğundan soruşturma aşamasından beri sanık tutuklu yargılanmaktadır. Mahkeme heyetinin suçtan kurtulamaya yönelik beyanlara itibar etmemesi ve tüm delillerin toplanmasının beklenmesine karar vermesi yargılama sürecinin etkili bir şekilde yürütüldüğü tarafımızca gözlemlenmiştir.

Başvuru no : 5

Başvuru tarihi : 10 Ağustos 2023

Başvuru konusu : Başvurucu Fas ülkesi uyruklu olup 2019 yılından bu yana Türkiye de yaşamaktadır. Başvurucu cinsel yönelimi sebebiyle vatandaşı olduğu Fas ülkesinde yaşamasının hayati tehlike arz ettiği gerekçesiyle 2022 yılında Mersin ilinde Göç İdaresi Müdürlüğünden uluslararası koruma talebinde bulunmuş, Mersin Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğütarihinde başvurucunun talebinin reddine karar vermiştir. Başvurucu Mersin Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğününtarih e..... sayılı işleminin iptali için Mersin 1. İdare Mahkemesinde dava açmıştır. Mersin 1. İdare Mahkemesi 05.07.2023 tarihinde başvurucu tarafından açılan davanın uluslararası koruma başvurusunun kabulüne olanak sağlayacak şartların mevcut olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Başvurucu gerekçeli kararın kendisine tebliğinden sonra AYHED'e hukuki destek talebiyle başvuruda bulunmuştur. Başvurucu bu aşamaya kadar geçen süreci maddi imkansızlıklardan dolayı avukat desteği olmadan sürdürdüğünü hukuki olarak çok zorlandığını, davasının haklılığını ispat edebilmek amacıyla gereken bilgi belge ve diğer delilleri sunabilmek için derneğimizden yargılamada kendisini temsil etmek üzere avukat desteği talep etmiştir.

Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri : İşkence ve Kötü Muamele yasağı (AİHS.3. madde Anayasa 17. madde) Aile ve Özel Yaşam Hakkı (AİHS.8. madde, Anayasa 20. Madde)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucu, AYHED'e başvuru yapmış ve Mersin 1 İdare Mahkemesi tarafından verilen ret kararının sonuçları hakkında bilgilendirilmek istemiştir. İlk derece mahkemesi tarafından verilen Ret kararının kesin karar olmadığı ve kararın usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle itiraz edilmesi gerektiğini , vatandaşı olduğu ülkede eşcinsel olması sebebiyle karşılaşacağı hak ihlallerinin somutlaştırılıp buna ilişkin delillerin Mahkemeye sunulması gerekliliği konusunda AYHED Avukatı tarafından bilgilendirme yapılmıştır. Başvurucu ülkesine dönmesi halinde eşcinsel olduğu gerekçesiyle hapis cezası ile karşılaşacağını, yine ailesi tarafından ölümle tehdit edildiğinden dolayı ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu ret kararının Üst Derece Mahkemesine gönderilmesini talep etmiştir. Başvurucunun talebi üzerine Mersin 1. İdare Mahkemesinin kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

08.02.2024 tarihinde Adana Bölge Adliye Mahkemesi kararı başvuru vekili olarak tarafımıza tebliğ edilmiştir. Kararda ise “İstinaf başvurusuna konu mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı anlaşıldığından, istinaf başvurusunun reddine, davacının adli yardım talebi kabul edilmiş olduğundan yargılama gideri ve posta gideri toplamı olan 1.048,00-TL'nin davacıdan tahsili için Mahkemesi'nce müzekkere yazılmasına, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45/6 maddesi gereğince temyiz yolu kapalı olmak üzere 28/12/2023 tarihinde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.” Belirtilmiştir. Karara karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılmıştır.

Değerlendirme :

Başvuru LGBTİ+ olması nedeniyle Fas ülkesinde işkence ve kötü muamele ve hapis cezası tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bu sebeple Fas ülkesinden kaçıp Türkiye'ye gelmiş ve uluslararası koruma başvurusunda bulunmuştur. Türkiye de İdare Mahkemesi Başvurucunun uluslararası koruma başvurusunu şartları taşımadığı gerekçesiyle reddetmiştir. Bilindiği üzere Fas ülkesinde farklı cinsel yönelimler suç olarak görülmektedir. Farklı cinsel yönelimlerini açığa çıkaran kişiler işkence ve kötü muameleyle maruz kalmakta ve hapis cezaları ile kişi özgürlüğü ve güvenliği hakları ihlal edilmektedir. Buna rağmen yerel mahkeme ve İstinaf Mahkemesi, başvuru hukuka aykırı bir şekilde reddetmiştir. Halbuki başvuru ülkesine gönderildiğinde kendisine yönelik işkence ve kötü muamele uygulanması kuvvetle muhtemeldir. Kaldı ki uluslararası koruma sadece savaş , iç çatışma ve benzeri sebeplerle değil kişiye yönelik işkence ve kötü muamele uygulanma ihtimali olan diğer durumlarda da tanınması gereken bir statüdür. Bu anlamda derece mahkemelerinin ret kararı uluslararası hukuk kurallarına aykırıdır. Yargılama sürecinde LGBTİ+ ların mağdur edildiklerini , sahiplenilmediklerini göstermektedir.

Başvuru no : 10

Başvuru tarihi : 06 Haziran 2023

Başvuru Konusu : Başvuru yerel gazeteci olarak çalışmaktadır. Facebook isimli sosyal medya paylaşımında yer alan “ Şu adamdan oda başkanı olsa ne olur, sorumsuz, bencil adam, maske takmıyor, sosyal mesafeyi korumuyor! Görevi geldiği günden beri bir binayı bitiremeyen beceriksiz, Fetö müsfettesi ” sözlerinden dolayı Kırıkhan Cumhuriyet Savcılığı tarafından “ Sesli Yazılı veya Görüntülü Bir İleti ile hakaret suçunu işlediği iddiası ile soruşturma başlatılmış ve Kırıkhan... Asliye Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır. Müşteki ise kendisine yönelik sarfedilen sözlerden dolayı şikayetçi olmuş ve katılma talebinde

bulunmuştur. İlk derece mahkemesi tarafından yargılama neticesinde başvurucunun katılana yönelik hakaret içerikli paylaşımında bulunduğu gerekçesiyle eylemine uyan ; 5237 Sayılı TCK'nın 125/1 maddesi uyarınca TCK 58/3 gereği kanunen 4 ay hapis cezası ile alt sınırdan cezalandırılmasına , hakaret eylemini alenen gerçekleştirdiği anlaşılacakla cezasında TCK 125/4 gereğince 1/6 oranında artırım yapılarak 4 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına, sanığın yargılama sürecindeki davranışı ,geçmişi, sosyal ilişkileri, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri sanık yararına cezayı hafifletici takdiri indirim nedeni kabul edilerek TCK 'nın 62/1 . maddesi gereği cezasından 1/6 oranında indirim yapılarak 3 ay 26 gün Hapis Cezası ile cezalandırılmasına 30.12.2022 tarihinde karar verilmiştir.

Başvurucuya gerekçeli karar ise 06.06.2023 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu daha sonra derneğimize başvuru yaparak hukuki süreç ile ilgili avukat desteği talebinde bulunmuştur. AYHED tarafından başvurucuya hukuki süreç ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve hukuki destek-dava takibi konusunda avukat görevlendirilmiştir.

Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: İfade Özgürlüğü (AY m.26, (AİHS m.10).

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucunun talebi üzerine sanık olarak yer aldığı dava dosyası hakkında dava süreci ile ilgili hukuki bilgilendirme yapılmıştır. Başvurucu soruşturma ve kovuşturma aşamasında alınan ifadesinde özetle; “ Müşteki hakkında iddia edilen sözleri yazdım. Söz konusu şahıs daha önce 15 Temmuz 2016 da 46 Fetöcü ile birlikte gözaltına alındı. Bende ona istinaden bu sözleri kullandım. Ben gazeteci olarak demokratik hakkımı kullanarak kamu adına böyle bir paylaşımında bulundum. Söz konusu kişi ile aramızda herhangi bir husumet bulunmamaktadır” demiştir. Dernek avukatı tarafından ilk derece mahkemesi tarafından başvuru hakkında verilen 3 ay 26 günlük hapis cezasının usul ve yasaya aykırı olduğu, başvurucunun sosyal medya paylaşımında sarf ettiği sözlerin ; eleştiri boyutunda olduğunu müştekinin şeref ve haysiyeti üzerinde olumsuz etki doğurmadığını söz konusu yorumun müştekiye karşı bir şiddet ve nefret eylemi oluşmasına sebebiyet vermediği ve yorumda geçen sözlerin ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden mahkumiyet kararının kaldırılması talebiyle Üst derece Mahkemesine istinaf talebinde bulunulmuştur.

Değerlendirme :

İfade özgürlüğü Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26. Maddesi ile AİHS madde 10 da düzenlenmiştir. Yine gerek Anayasa Mahkemesinin gerek ise AİHM. bir çok içtihadı ile ifade özgürlüğünün ne şekilde yorumlanması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre demokratik bir hukuk devletinde şiddete teşvik etmeyen söylemler ve eleştirilere tahammül edilmesi gerekmektedir.

Bu söz ve söylemler kişinin şeref ve haysiyetine yönelik açıkça hakaret içermediği müddetçe ifade özgürlüğü olarak geniş bir şekilde yorumlanmalıdır. Özellikle siyasilere ve kamuoyunca tanınan kişilere yönelik eleştirilerde ifade özgürlüğü daha geniş yorumlanmalı ve ağır eleştiri niteliği taşısa dahi bu söz ve söylemler ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmelidir. Herkesin aynı düşündüğü bir ortamda hukuk devletinden bahsetmek mümkün olmadığı gibi böylesi bir durum yaşamın olağan akışına da aykırıdır. Kamu otoritesi bu sebeple farklı seslere farklı düşüncelere saygı göstermeli ve adli ve idari makamlarında bu minvalde davranmalarını teşvik etmelidir. Somut dava dosyasında başvuru kişinin söylemleri hakaret niteliğinde olmadığı, ağır eleştiri niteliği taşıdığı halde cezalandırılması açıkça ifade özgürlüğünün ihlaline sebep olmuştur.

Başvuru no : 7

Başvuru tarihi : 10. Eylül 2023

Başvuru Konusu : Başvurucu Adana Şehir Hastanesinde güvenlik görevlisi olarak 2020 ve 2022 yılları arasında çalışmıştır. Fakat 10.10.2022 tarihinde işveren tarafından başvuru kişinin eşcinsel olduğunun öğrenilmesi üzerine ayrımcılık yapılarak istifaya zorlanmış ve işten çıkartılmıştır. Bunun üzerine başvuru haksız ve hukuka aykırı şekilde işten çıkartıldığı gerekçesiyle 28.11.2022 tarihinde avukatı aracılığıyla Adana İş Mahkemesinde işe iade davası açmıştır. Başvuru ve Avukatı AYHED'e başvuru yapmıştır. Başvuru kişinin işe iade davası incelenmek suretiyle dava üzerine gözlem gerçekleştirilmiştir.

Başvuru kişinin Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: Özel hayatın gizliliğine saygı hakkı (AY m.20, (AİHS m.8, TCK m.122),Ayrımcılık Yasağı

Başvuru kişiye Sağlanan Hukuki Destek : Başvuru vekili tarafından 28.11.2022 tarihinde Adana İş Mahkemesinde işe iade davası açmıştır. Dava dilekçesinde ' eşcinsel olduğunun işverence öğrenilmesinin ardından, bu durumun etrafa yayılacağı, bir daha asla iş bulma imkanının olmayacağı gibi tehditler ile müvekkile zorla bir takım belgeler imzalatılarak iş akdinin feshedildiği belirtmiştir. Yine belgeleri imzalaması halinde cinsel yönelimi ile ilgili durumun saklı tutulacağına söz verilmiş olmasına rağmen bu bilgiler paylaşılmış , çalışma arkadaşlarına dahi eşcinsel olması nedeniyle işte çıkarıldığı yetkililer tarafından söylenmiştir. Başvuru kişiyi korkutulmak, baskı altına alınmak suretiyle ve önüne konulan belgeleri imzalamazsa daha kötü sonuçlar ile karşılaşacağı tehditleriyle işten çıkartılmıştır. Başvuru kişi cinsel yöneliminden kaynaklı olarak ayrımcılığa uğramıştır. İş akdinin haksız bir şekilde fesih edilmesi Anayasa mad. 10 da yer alan eşitlik ilkesine de ayrılık teşkil etmektedir. Yine Anayasanın 48. Md. Yer alan "herkes dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir." şeklindeki kuralda ihlal edilmektedir.

İşverenin kararı nedeni ile çalışma hakkı ve dolayısı ile sosyal güvenlik hakkı da ihlal edilmektedir. Başvurucunun ayrımcılığa uğrayarak işten çıkarıldığından işe iade davasının kabul edilmesine rağmen işe başlatılmaması durumunda ödenecek tazminatın ayrımcılık durumu da gözetilerek üst sınırdan belirlenmesi gerekmektedir. İş akdinin haksız feshinin iptali ile işe iadesine, mahkemenin devamı sırasında müvekkilin çalıştırılmadığı süre boyunca dört aylık ücretinin ödenmesine, iş verenin mahkeme kararına rağmen müvekkili işe başlatmaması durumunda ödenmek üzere kıdemi ve işten çıkarılması sırasında uğradığı ayrımcılık dikkate alınarak sekiz aylık ücreti tutarında tazminatın belirlenmesine karar verilmesini talep etmişlerdir. Davalı taraf vekili ise cevap dilekçesinde usule ve esasa ilişkin itirazlarda bulunmuştur. Davacının iş akdinin yazılı istifası nedeniyle sona ermiş olup, davacının işe iade talebinin reddi gerekmektedir. Davacı yanca davacının eşcinsel olduğunun öğrenildiği ve bunun akabinde ayrımcılık yapılarak iş akdinin zorla istifası alınarak sona erdirildiği yönünde iddiada bulunmaktadır. Davacı yanın işbu iddiası asılsız olup şirketçe davacının cinsel tercihinin /yöneliminin bir öneminin olmadığı gerek davacı gerekse de diğer tüm çalışanlarca bilinmektedir. Davacı davasında samimi olmayıp, iadeden ziyade boşa geçen sürelerle ilişkin hak elde etme çabasıdadır. Bu nedenle Haksız ve mesnetsiz davanın reddi gerekmektedir demiştir.

Mahkeme tarafından tensip zaptı düzenlenmiştir. 07.03.2023 tarihineduruşma bırakılmıştır. HSK'nın 12.02.2023 tarihli Deprem Kapsamında Alınan Tedbirler başlıklı yazısında ilimizdeki duruşmaların 06.04.2023 tarihine kadar ertelenmesine karar verilmiş olması sebebiyle 20.02.2023 ilk celsesi gerçekleştirilerek dosya üzerinden ön inceleme duruşması tarihi için 13.06.2023 tarihinin olacağına karar verilmiştir.

13.06.2023 tarihinde ise ön inceleme duruşması gerçekleşmiştir. Ön inceleme duruşmasına davacı vekili ve davalı şirket vekili katılmıştır. Hakim ilk olarak davacı vekiline söz vermiş '2dava dilekçesini tekrar ederiz ,deliller toplansın, tanıklarımızı gelecek celse hazır edeceğiz demiştir. Davalı vekili ise ' Cevap dilekçesini tekrar eder , tanık adreslerini bildirmek üzere süre talep ederiz ' demiştir. Mahkeme davacı tanıklarının davetiye ile celbine , davalı şirket vekiline tanıkların adresini bildirmek için 2 haftalık süre verilmesine , dosyanın kabul edilmesi halinde davacının hak edeceği iş güvencesi tazminatı ve boşa geçen süre ücreti alacaklarının brüt olarak ve gerekirse seçenekli şekilde hesaplanmasının istenilmesine bu sebeple bilirkişi avansını yatırmak için 2 haftalık kesin süre verilmesine karar verilmiştir. Bir sonraki celse ise 09.11.2023 tarihine bırakılmıştır.

05.07.2023 tarihinde bilirkişi raporu dava dosyasına sunulmuştur. Raporda davacının işe iade davası öncesitoplam çalışma süresi 1 yıl 10 ay 16 gün olduğu ve davacının çalışmasına denk gelen süreye ilişkin 4 aylık boşa geçen süre ücreti ve 4 aylık işe başlatmama tazminat hesabı yapılmıştır.

09.11.2023 tarihinde . celsesi gerçekleşmiştir. Davacı tanıklarından bir kişi duruşmaya katılmış ve tanık olarak beyanda bulunmuştur. Tanık beyanında ‘ davacının güvenlik biriminde kamera inceleme odasında çalıştığını davacıyı cinsel yönelimi yüzünden tehdit ederek işten çıkardıklarını , özel hayatını nasıl tehdit ettiklerini bilmediğini duyduğu kadarıyla görüntüler var davacıyı ifşa ederiz diye tehdit ederek çıkardıklarını istifa dilekçesini de mobing uygulayarak yazdırdıklarını işten çıkarmaların mobbing nedeniyle zorla tutanak tutularak yapıldığını ‘ beyan etmiştir.

Davacı vekili söz alarak ‘ tanık beyanlarında aleyhte olan kısımları kabul etmiyoruz, yazılı beyanda bulunacağız diğer tanığa davalı tarafından baskı yapıldığı için hazır edemedik ihzar çıkartılmasını talep ederiz demiş davalı vekili ‘ tanık beyanlarında aleyhte olan kısımları kabul etmiyoruz, tanık anlatımlarına beyanda bulunmak için süre talep ederiz. Demıştır.

Davacı asil duruşmaya katılmış söz alarak ‘ istifa dilekçesi bana aittir. Ancak kameraların görmediği bir odada 3 müdür tarafından bana aileme söyleme tehdidi ile zorla imzalattılar, istifa iradem yoktu başka bir çalışanın istifa dilekçesini aynen yazdırdılar demıştır.

Mahkeme ; usulüne uygun tebligata rağmen gelmeyen davacı tanığın ihzaren celbine, ihzarları mümkün olmadığı takdirde tanığın dinlenmesinden vazgeçileceğinin taraflara ihtarına, davalı şirket ve il sağlık müdürlüğüne müzekkere yazılarak davalı şirket ile sağlık bakanlığı arasında asıl alt işveren ilişkisi olup olmadığının sorulmasına aralarındaki sözleşmelerin gönderilmesinin istenilmesine , taraflara tanık anlatımlarına karşı beyanda bulunmak üzere 2 haftalık süre verilmesine ve duruşmanın 17.01.2024 tarihine ertelendiğine karar verilmiştir.

4. Celsesinde davacı diğer tanığı duruşmaya katılmış , davacı vekili katılmış davalı vekili ise mazeret dilekçesi sunmuştur. Tanık ‘ davacıyı ve beni özel hayatımız ve cinsel tercihlerimiz yüzünden işten çıkardıklarını kendilerine baskıyla istifa dilekçesi yazdırdıklarını, ailelerine söylemekle ve ahlak şubeye çağırarak tehdit ettiklerini, işyeri dosyasına kırmızı damga vurulup hiçbir yerde iş bulamayacaklarını söylediklerini belirtmiştir.

Davacı vekili söz alarak ‘ tanık beyanlarına bir diyeceğimiz yoktur davamızın kabulüne karar verilsin ‘ dedi mahkeme hakimi dosyanın incelendiği, araştırılacak başka husus kalmadığından açık yargılamaya son verildiği davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine , sair hususların gerekçeli kararda açıklanmasına karar verilmiştir.

Gerekçeli karar taraf vekillerine tebliğ olmuştur. Gerekçeli kararda arabuluculuk sürecinde karşı taraf olarak davalı iki şirketin yer aldığı görülmüştür. Dosya kapsamında davacının Adana Şehir Hastanesinde çalıştığı anlaşılmaktadır. Dava dışı sağlık bakanlığının ŞİRKET İLE hizmet alım sözleşmesi imzaladığı, diğer davalılar ile hizmet alım sözleşmesi imzaladığı diğer davalılar ile sözleşmesel bir ilişkisi bulunmadığı Şirket aleyhine arabuluculuk görüşmesi yapılmadığı ve hakkında dava açılmadığı anlaşıldığından , asıl ve

alt işverenlere karşı dava yöneltilmediği anlaşıldığından davanın DAVA ŞARTI YOKLUĞUNDAN USULDEN REDDİNE karar verilmiştir. Hükümde dava yargılama harç ve giderlerinin davacı üzerine bırakılmasına karar tarihinde A.A.Ü.T 6/1 ve 7/2 maddeleri uyarınca hesap ve takdir edilen 17.900,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak kendisini vekille temsil ettiren davalı şirket vekiline verilmesine istinaf yolu açık olmak üzere karar verilmiştir. Davacı vekili kararın usul ve yasaya aykırı olduğu istinaf mahkemesi tarafından yerel mahkemenin kararının bozularak kaldırılmasını talep etmiştir. Dava dosyası Adana Bölge Adliye Mahkemesi önünde derdesttir.

Değerlendirme :

Somut olaydan dagörüldüğü üzere farklı cinsel yönelimi olan kişilere yönelik ayrımcılık hayatın her alanında kendisini göstermektedir. Dava dosyasından da anlaşılacağı üzere başvuru cinsel yöneliminden dolayı ötekileştirilmiş, şantaja uğramış ve mobbing ile istifaya zorlanmıştır. Çalışma süreci boyunca işveren tarafından mobbinge uğraması nedeniyle zaten dezavantajlı konumda olan başvuru usulü bir hata nedeniyle daha da dezavantajlı bir duruma düşmüş ve mağdur olmuştur. Kanaatimizce bu tür vakalarda ayrımcılığa uğrayan, mobbinge maruz kalan kişilerin dosyalarında usul kurallarının katı yorumlanmaması gerekmektedir. Dava dosyasında husumet yönetilmesi gereken işveren şirkete yönelik dava açılmadan önce arabuluculuk başvurusunun yapılmadığı bu nedenle davanın usulden reddedilmiş olması basit bir usul kuralının katı yorumlanması nedeniyle yargılama gideri ve vekalet ücretinin başvuru üzerine bırakılarak mağduriyetin daha da artmasına neden olmuştur. Halbuki iş hukukunda işçi lehine yorum ilkesi geçerlidir. Somut dosyada usul kuralının katı bir şekilde yorumlanması lehine başvurucuya dava dışı şirkete arabuluculuk başvurusunda bulunması için süre verilmesi daha adil ve hukuka uygun olacaktır.

Başvuru no : 9

Başvuru tarihi: 05 Ocak 2024

Başvuru Konusu : Başvuru anne, zihinsel engelli iki çocuğu olduğunu kızının karnının şişmesi üzerine hastaneye gittiklerini hastanede kızının 30 haftalık hamile olduğunu öğrendiğini doktorların hemen adli mercilere haber verdiğini bu sebeple hastaneden karakola götürüldüklerini belirtmiştir. Mağdurenin kollukta verdiği ifadesinde ' tam zamanını hatırlamadığı bir zamanda kardeşi ile birlikte evde kaldıklarını, kardeşinin yanına gelerek kendisini dövmele tehdit ettiğini, daha sonra yatakların bulunduğu odaya geçmesini söylediğini, kardeşinin kendisiyle zorla ilişkiye girdiğini, olayla ilgili olarak kardeşinden şikayetçi olmuştur. Şüpheli ifadesinde ise özetle olay günü evde ablasıyla tek

kaldığını, ablasının kendisine hitaben "benimle ilişkiye gireceksin, girmezsen babama söylerim diyerek tehdit ettiğini, ablası odaya geçtikten sonra kapıyı kilitletiğini ve soyunduğunu, ablası ile mecbur kalarak ilişkiye girdiğini, olaydan sonra ablasının ara ara ilişkiye girmek için teklifte bulunduğunu ancak kabul etmediğini beyan etmiştir. Şüpheliifadesinin ardından tutuklama talebiyle Mardin Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilmiş ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (T.C.K.nın) 102/2, 103/3-c maddesi uyarınca "Nitelikli Cinsel Saldırı" suçu nedeniyle; 21.03.2023 tarihindedetutuklanmıştır. Başvurucu Mağdur kadın ise Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı tarafından korunmaya alındığını ifade tarihinden sonra kızı ile sadece telefon ile görüştüğüne yüz yüze görüşemediğini dile getirmiştir. Başvurucunun şüpheli oğlu tarafından yine engelli kızına yönelik nitelikli cinsel saldırı suçuna işlediği iddiası DAVA AÇILDIĞINI iki çocuğunun da kendini ifade edemediğini engelli olduklarını kızı mağdure için hukuki destek talebinde bulunmuştur. AYHED tarafından başvurucuyahukuki süreç ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve hukuki destek-dava takibi konusunda avukat görevlendirilmiştir.

Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: Aile ve Özel Yaşam Hakkı (AİHS M. 8, AY m. 20), İşkence ve Kötü muamele yasağı (AİHS M.3 AY. M. 17)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucunun talebi üzerine başvuru anneye hukuki destek sunulmuş yargılama aşamasına ilişkin bilgi verilmiştir. Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 31.03.2023 tarihinde iddianame düzenlenmiştir. İddianamede mağdur ve şüphelinin ifadelerine yer verilmiş. İddianame de *soruşturma neticesinde mağdur ve müşteki beyanı, bilgi sahibi beyanı, şüphelinin tevil yollu ikrar niteliğindeki beyanı ve doktor raporuyla sabit olduğu üzere yaklaşık olarak yedi-sekiz ay evvel şüphelinin aynı evde birlikte ikamet ettiği ve kendisi gibi zihinsel engelli ablası mağduru cinsel birliktelik yaşamak amacıyla evde kimsenin bulunmadığı bir vakitte tehdit ettiği, mağdurun korktuğu ve şüphelinin kendisini döveceği korkusuyla yatak odasına geçtiği, burada şüphelinin mağdurun üzerindeki kıyafetleri çıkarttığı ve cinsel organını mağdurun cinsel organına soktuğu, bu suretle üzerine atılı Beden veya Ruh Bakımından Kendisini Savunamayacak Durumda Bulunan Kişiye ve Üçüncü Derece Dahil Kan veya Kayın Hısımlığı İlişkisi İçinde Bulunan Kişiye Karşı Cinsel Saldırı suçunu işlediği, şüpheli şahsın alınan sağlık kurulu raporunda akıl zayıflığının bulunduğu ve işlediği öne sürülen cinsel saldırı suçuna yönelik olarak ceza sorumluluğunun azaldığı ve TCK 32/2 maddesi kapsamında kaldığının belirtildiği dolayısıyla şüpheli hakkında TCK 32/2 maddesi uygulanarak hakkında yapılacak kovuşturma neticesinde alacağı cezanın altıda birinden fazla olmamak üzere indirilebileceği veya mahkum olunacak cezanın süresi aynı kalmak koşuluyla kısmen-tamamen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri olarak da uygulanabileceği hususunun madde kapsamından anlaşılma; sevk maddeleri uyarınca cezalandırılmasını talep edilmiştir.*

Mardin 1. Ağır ceza mahkemesinde iddianame kabul edilmiş ve yargılama aşamasına geçilmiştir. 07.04.2023 tarihinde tensip zaptı düzenlenmiştir. Mahkeme heyeti tarafından ‘ soruşturma aşamasında alınan sanık savunmaları, tanık beyanları, doktor raporları, olay yakalama ve arama tutanağı ve tutanak içerikleri ile tüm dosya kapsamı dikkate alındığında kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması, sanığın üzerlerine atılı suçun CMK’nın 100/3. fıkrasında sayılan suçlardan olup bir tutuklama nedeninin varlığının mevcut olması, sanığın üzerlerine atılı eylemin nevi itibariyle adli kontrol hükümlerinin yetersiz kalacağı, bu haliyle tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu kanaatiyle sanığın tutuklu kaldığı süre de dikkate alınarak TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA, karar verilmiştir. Yine Sanığın En yakın Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine sevk edilerek TCK’ 32. Maddesi kapsamında Nitelikli Cinsel Saldırı suçundan işlediği fiilinhukuki ve sonuçlarını algılayıp algılamadığı, fiille ilgili davranışlarının yönlendirme yeteneğinin önemli derecede azalıp azalmadığı hususunda raporunun aldırılmasına, ilk duruşmanın 13.06.2023 tarihinde yapılacağına karar verilmiştir.

Her ne kadar 13.06.2023 tarihine duruşma bırakılmış ise de mağdurenin mevcutlu olarak 09.06.2023 tarihinde mevcutlu olarak hazır edilmesi sebebiyle AGO odasına alınmıştır. Salonda kamera kaydı yapılarak ve Sosyal çalışmacı eşliğinde mağdur vekilinin huzurunda naip hakim tarafından alınmıştır. Mahkeme salonunda mağdur vekili katılmış , sosyal çalışmacı bilir kişi beyanda bulunarak ‘gözleminde mağdurun sorulan sorulara ara ara cevap vermediği, cevap verdiği sorulara da kısa cevaplar verdiği, iletişime kapalı olduğu, kendisini ve yaşadığı olayları ifade etmekte zorlandığı gözlemlenmiştir, demiştir. Mağdur vekili söz alarak ‘Alınan mağdur beyanlarına bir diyeceğimiz yoktur. Ayrıntılı beyanlarımızı daha sonra yapacağız, demiştir. Naip hakim huzurunda alındığı için dosyanın heyete tevdiine karar verilmiş. Celse arasında segbis çözümlene tutanağı 13.06.2023 tarihinde dosyaya eklenmiş ve mağdurun abisi olan sanıktan şikayetçi olmadığı anlaşılmıştır.

İkinci celse 13.06.2023 tarihinde gerçekleştirilmiş. Duruşmaya sanık , sanık vekili, mağdur vekili, suçtan zarar gören kurum ASPİM vekili katılmıştır. Sanık heyet karşısında savunmasında ‘Ben üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum. Ben öyle bir suç işlemedim. Daha önceki ifademde korktuğum için suçu kabul etmiştim. Başka söyleyeceğim bir şey yoktur, ‘demiştir. Sanık vekili ise ‘Müvekkilimin akıl sağlığının yerinde olmadığı açıktır. Soruşturma aşamasında da korkuyla suçu üstlenmiştir. Beyanına göre de bu suçu kendisi yapmadığını söylemiştir. Sunulan raporda da bu durum görülmektedir. Tutuklu kalması aşırı bir tedbirdir. Mağdur son ifadesinde müvekkilimin kendisine herhangi bir eylemi olmadığını söylemiştir. Ayrıca tanık Fatma'dan öğrendiğimiz kadarıyla Melek'in hamile kaldığı tarihlerde müvekkilimin Adana ilinde olduğunu söylemiştir. Bu husus zapta geçirilmemiştir. Mağdur da sonradan annesine bu olayı kendisine yapan kişinin müvekkilim olmadığını ve korkudan bu şekilde söylediğini beyan etmiştir.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında müvekkilimin uygun görülecek şekilde tahliyesine ve gerekli güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına karar verilmesini’ talep etmiştir. Mağdur vekili söz alarak ‘ATK raporu dosyaya sunulduktan sonra ayrıntılı beyanda bulunacağız, bu aşamada eksik hususlar giderilsin’ demiştir. İddia makamı ise ‘Suçtan zarar gören kurumun katılma talebinin kabulü ile sanık hakkında gözlem altına alınmasına ilişkin karar verilmesi ve sanığın üzerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti, dosyadaki mevcut delil durumu ve dosya kapsamına göre sanığın tutukluluk halinin devamına karar verilmesi mütalaa etmiştir. Mahkeme ara kararında ‘Suçtan zarar görme ihtimallerine binaen suçtan zarar gören kurum ASPİM'in CMK.nun 237. vd. maddeleri gereğince dava ve duruşmalara katılan olarak kabulüne, Sanığın Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları hastanesinin raporu dikkate alınarak sanığın CMK'nın 74. Maddesi gereğince 3 hafta süreyle gözlem altına alınmasına, gereğinin takdir ve ifası için bulunduğu ceza infaz kurumuna müzekkere yazılmasına, Gözlem altına alınması kararına karşı Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edilebileceğinin sanık ve müdafisine ihtarına, İstanbul ATK'ya yazılan müzekkere cevabının dönüşünün beklenilmesine, Mağdurun Beden veya Ruh Bakımından kendisini savunabilecek durumda olup olmadığına ilişkin rapor düzenlenmesi için Dicle Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Adli psikiyatri bölümüne sevkini sağlanmasına, bu konuda mağdurun bulunduğu kuruma ve ilgili kolluğa müzekkere yazılmasına, sanığın tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir. Duruşmanın 12.09.2023 tarihine ertelenmesine karar verilmiştir.

3. Celsesinde heyet değişikliği olması sebebiyle zapıtlar okunmuştur. Sanık Elazığ Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda götürülmüş olduğu ve Elazığ Şehir Hastanesinde gözlem altına alınmış olduğundan duruşmaya katılamamış sanık müdafî duruşmaya katılmıştır. Mahkeme tarafından sanık hakkında talep edilen raporun henüz gönderilmemiş olduğu , yine İstanbul ATK'ya yazılan müzekkere celse arasında cevap verildiği bir takım eksikliklerin olduğunun bildirildiği ve anneden DNA testine esas olmak üzere örnek alınmasının talep edildiği fakat daha sonucun dönmediği görülmüştür. Mağdurla ilgili rapor düzenlenmesi için Dicle Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Adli psikiyatri bölümüne sevkini sağlanması konusunda kolluğa yazılan müzekkereye cevap verilmediği görülmüştür. Sanık müdafî söz alarak ‘Önceki savunmalarımızı aynen tekrar ederiz, müvekkilimizin akıl sağlığının yerinde olmadığını düşünüyoruz, bu aşamada tahliyesine karar verilmesini talep ederiz, ‘demiştir. Kurum vekili ve mağdur vekili ‘eksik hususların giderilmesini talep etmiştir. Mahkeme heyeti raporların dönüşünün beklenmesine ve sanığın tutukluluk halinin devamına bu nedenle 07.11.2023 tarihine bırakılmasına karar verilmiştir. Her ne kadar sanık hakkında gözden geçirme tarihi olarak 11/10/2023 günü belirlenmiş ise de; Adli Tıp Kurumu tarafından verilen 15/09/2023 tarih 2023-116608 sayılı raporu mahkemeye gönderilmiş olmakla sanığın tutukluluk durumunun res'en değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Raporda ‘ alınan DNA sonuçlarının karşılaştırması neticesinde " "BEBEK1 E" kodlu şahsa ait DNA profili ile anne ve baba olduğu iddia edilen şahıslara ait DNA profillerinin karşılaştırması yapıldı. Elde edilen sonuçlara göre baba olduğu iddia edilen sanığın , "BEBEK1 E" kodlu şahıs için BİYOLOJİK BABALIĞI REDDEDİLDİ." şeklinde sonuca bağlandığı’ belirtilmiştir. . Mahkeme heyeti 20.09.2023 tarihli ara kararında ‘ rapor dikkate alındığında sanığın üzerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti,kovuşturma aşamasında dosyaya giren deliller tutuklu kaldığı süre dikkate alınarak BİHAKKIN TAHLİYESİNE, karar verilmiştir. 07.11.2023 tarihinde 4. Celsesine sanık müdafî, mağdur vekili , mağdur ve sanığın annesikatılmış Türkçe bilmediği için kürtçe beyanda bulunacağından tercüman eşliğinde bayanı alınmıştır. Söz alarak ‘Anlatılan gibi bir şey yoktur. Oğlum suçsuzdur, olay nedeniyle şikayetçi değilim. Davaya katılma talebim yoktur, dedi. Lüzum üzerine sorulmuş : O dönemde kızımız evde kardeşi ve babası ile birlikte bırakmıştık. O tarihlerde ne olduğu konusunda bilgim yoktur, ayrıca mağdur kızım yurttadır. Tarafımıza teslim edilmesini istiyorum, demiştir. Mağdur vekili DNA raporundaki aleyhe olan hususları kabul etmiyoruz, Asıl failin ortaya çıkarılması bakımından CBS'ye ihbarda bulunulmasını talep ederiz, müvekkilim olay tarihinde babası ve abisi ile birlikte kalmıştır. Bu sebeple diğer aile bireylerinden de örnek alınarak ATK'ya gönderilmesini talep ederiz, demiştir.

Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesince sanık hakkında tanzim edilen sağlık kurulu raporunun dosyaya sunulmuştur. Raporda sanığın "Sınır Düzeyde Mental Retardasyon" denilen ruhsal rahatsızlığa duçar olduğunu, 20/03/2022 tarihinde işlediği "Nitelikli Cinsel Saldırı" fiilinin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin azalmış olduğunu, bu nedenle 5237 Sayılı Yasanın 32/2 maddesinden istifade edebileceğini, TCK'nın 57/1 maddesi gereği koruma ve tedavisinin gerekli olduğunubelirtilmiştir.

İDDİA MAKAMI ESAS HAKKINDAKİ MÜTALAASINDA: Yapılan yargılama toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; her ne kadar sanık hakkında Nitelikli Cinsel Saldırı suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış ise de; sanığın savunmasının aksine atılı suçu dairsoyut tanık beyanları dışında her türlü şüpheden uzak kesin somut ve inandırıcı delil bulunamadığından delil yetersizliği nedeniyle CMK'nın 223/2-e maddesi gereğince beraatine karar verilmesi, ayrıca gerçek failerin tespiti için Mardin CBS'ye ihbarda bulunulmasına karar verilmesi kamu adına talep ve mütalaa olunur, demiştir.

Sanık müdafisinden esas hakkındaki savunması ve mütalaaya karşı diyecekleri sorulmuş : Mütalaaya bir diyeceğimiz yoktur. Gelen ATK raporu ile de müvekkilimin bu suçu işlemediği sabittir. Beraatine karar verilmesini talep ederiz, demiştir.

Mahkeme başkanı tarafından ‘her ne kadar sanık hakkında Nitelikli Cinsel Saldırı suçundan 5237 Sayılı TCK'nın 102/2,3-a-c, 32/2, 53/1, 57, 63 maddesi gereğince cezalandırılması talebi ile kamu davası açılmış ise de; yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması nedeniyle sanığın CMK'nın 223/2-e maddesi uyarınca BERAATİNE, -Sanığın atılı suç nedeniyle gözaltında ve tutuklu kaldığı anlaşıldığından CMK'nın 232/6. maddesi atfı ile CMK'nın 141-144. maddeleri gereğince beraat kararının kesinleştiğinin tebliğinden itibaren 3 ay içinde ve her halde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen 1 yıl içinde TAZMİNAT İSTEMİNDE BULUNULABİLECEĞİNİN ihtarına, Karar kesinleştiğinde olayın gerçek faillerinin tespiti için Mardin Cumhuriyet Başsavcılığına ihbarda bulunulmasına, 5271 Sayılı CMK'nın 291.maddesi gereğince yüze karşı verilen kararın tefhiminden itibaren, yoklukta verilen kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde mahkememize verilecek dilekçe veya tutanağa geçirilmek üzere zabıt kâtibine beyanda bulunmak veya bir başka Ağır Ceza Mahkemesi aracılığıyla dilekçe gönderilmek suretiyle, karara karşı istinaf yasa yoluna başvurulabileceğine, -Sanık bu davada kendisini CMK'dan görevli müdafî ile temsil etmekle müdafîye ödenecek 29.800 TL'den Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2023 Yılı Tarifesi uyarınca ödenen 4.451 TL'nin mahsubu ile 25.349 TL'ninhazineden alınarak sanığa verilmesine, hükmetmiştir.

Gerekçeli karar taraflara tebliğ edilmiş ASPIR kurum vekili tarafından ‘sanığın iddiaya konu suçu işlediğine dair her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı bir delil bulunmadığını belitmişse de mağdur soruşturma aşamasında cinsel saldırı eylemini sanığın gerçekleştirdiğini beyan etmiş, sanık da bunu kabul etmiştir. Dolayısıyla her ne kadar DNA sonuçlarına göre biyolojik baba sanık olmasa dahi bu sanığın mağdura karşı cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmediği anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla sanık hakkında mahkumiyet hükmü verilmesi gerekirken beraat kararı verilmiş olması kabul edilemez. Kararın bu nedenle bozulması gerektiği gerekçesiyle istinaf başvurusunda bulunmuştur. Mağdur mahkeme huzurunda alınan beyanında abisinden şikayetçi olmadığını belirtmiş olması sebebiyle mağdur vekili olarak istinaf başvurusunda bulunamadık. Kurum vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulduğu için dosya Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi önünde derdesttir.

Başvuru no : 13

Başvuru tarihi : 29.11.2023

Başvuru konusu : Başvurucu vekilimüvekkellerinin TEM ve KOM polisleri tarafından göz altına alınmıştır. Adana Cumhuriyet Başsavcılığı'nın soruşturma dosyası kapsamında her iki müvekkil de tutuklanarak Adana Suluca Kapalı Cezaevine konulmuştur. Müvekkellerinin

Mahkeme başkanı tarafından ‘her ne kadar sanık hakkında Nitelikli Cinsel Saldırı suçundan 5237 Sayılı TCK'nın 102/2,3-a-c, 32/2, 53/1, 57, 63 maddesi gereğince cezalandırılması talebi ile kamu davası açılmış ise de; yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması nedeniyle sanığın CMK'nın 223/2-e maddesi uyarınca BERAATİNE, -Sanığın atılı suç nedeniyle gözaltında ve tutuklu kaldığı anlaşıldığından CMK'nın 232/6. maddesi atfı ile CMK'nın 141-144. maddeleri gereğince beraat kararının kesinleştiğinin tebliğinden itibaren 3 ay içinde ve her halde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen 1 yıl içinde TAZMİNAT İSTEMİNDE BULUNULABİLECEĞİNİN ihtarına, Karar kesinleştiğinde olayın gerçek faillerinin tespiti için Mardin Cumhuriyet Başsavcılığına ihbarda bulunulmasına, 5271 Sayılı CMK'nın 291.maddesi gereğince yüze karşı verilen kararın tefhiminden itibaren, yoklukta verilen kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde mahkememize verilecek dilekçe veya tutanağa geçirilmek üzere zabıt kâtibine beyanda bulunmak veya bir başka Ağır Ceza Mahkemesi aracılığıyla dilekçe gönderilmek suretiyle, karara karşı istinaf yasa yoluna başvurulabileceğine, -Sanık bu davada kendisini CMK'dan görevli müdafî ile temsil etmekle müdafîye ödenecek 29.800 TL'den Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2023 Yılı Tarifesi uyarınca ödenen 4.451 TL'nin mahsubu ile 25.349 TL'ninhazineden alınarak sanığa verilmesine, hükmetmiştir.

Gerekçeli karar taraflara tebliğ edilmiş ASPIR kurum vekili tarafından ‘sanığın iddiaya konu suçu işlediğine dair her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı bir delil bulunmadığını belitmişse de mağdur soruşturma aşamasında cinsel saldırı eylemini sanığın gerçekleştirdiğini beyan etmiş, sanık da bunu kabul etmiştir. Dolayısıyla her ne kadar DNA sonuçlarına göre biyolojik baba sanık olmasa dahi bu sanığın mağdura karşı cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmediği anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla sanık hakkında mahkumiyet hükmü verilmesi gerekirken beraat kararı verilmiş olması kabul edilemez. Kararın bu nedenle bozulması gerektiği gerekçesiyle istinaf başvurusunda bulunmuştur. Mağdur mahkeme huzurunda alınan beyanında abisinden şikayetçi olmadığını belirtmiş olması sebebiyle mağdur vekili olarak istinaf başvurusunda bulunamadık. Kurum vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulduğu için dosya Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi önünde derdesttir.

Başvuru no : 13

Başvuru tarihi : 29.11.2023

Başvuru konusu : Başvurucu vekilimüvekkillerinin TEM ve KOM polisleri tarafından göz altına alınmıştır. Adana Cumhuriyet Başsavcılığı'nın soruşturma dosyası kapsamında her iki müvekkil de tutuklanarak Adana Suluca Kapalı Cezaevine konulmuştur. Müvekkillerinin

göz altına alındıktan sonra uğradıkları işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını müvekkillerinin anlattığını buna ilişkin şikayetçi olduklarını suç duyurusunda bulduklarını ve Adana Cumhuriyet Başsavcılığın da soruşturma sürdüğünü belirtmiştir. Başvurucu vekili işkence suçunun faillerinin açığa çıkartılıp cezalandırılması için Adana Barosu İnsan Hakları Merkezi ile AYHED'e dosyaya müdahil olunmasını talep etmiştir.

Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: İşkence ve Kötü Muamele yasağı (AİHS.3. madde, AY. 17. Madde)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvurucu vekilinin hukuki destek ve dava takibi konusunda talepte bulunmasının ardından başvurucuların avukatı ile birlikte AYHED vekili tarafından Adana Suluca Kapalı cezaevinde başvurucular ziyaret edilmiştir. Başvurucular 07.11.2023 tarihinde motosiklet ile gezdikleri sırada akşam saat 22.30 civarında Adana Emniyet Müdürlüğü'nün KOM biriminde olan 15 kadar polis tarafından durdurulduklarını çevrelerinin sarıldığını söylemiş. Yine polislerin kimlik kontrolü yaptıktan sonra 'burada ne yapıyorsunuz diyerek iki başvurucuya saldırdıklarını tekme ve yumruk attıklarını , başvurucuların olduğu yere yakın bir yerde bulunan silahın onlara ait olup olmadığını sorduklarını, kendilerinin silahı görmediklerini bilgilerinin olmadıklarını söylemişlerdir. Sonrasında polis otosuna bindirildiklerini Adli Tıp Kurumundan rapor almak için hastaneye götürülmek istenmişler. Polis otosu Şehir hastanesine yaklaştıkları sırada polislerden birinin telefonunun çaldığını konuştuktan sonra talimat geldiğini şoförün dönmesini istemiş. Araçta oldukları sırada ikisinin kafasına çuval geçirdiklerini ikisinin ayrı araçla gittiklerini fakat ikisine de aynı muamele uygulandığını beyanlarından anlaşılmıştır. Polis aracı ile ısızsız bir yere getirildikten sonra ikisinin yüzü ve elleri bağlı şekilde çıplak soyulduklarını, üzerlerine soğuk su dökülerek ıslatıldıklarını ve her biri beş altı polis tarafından darp edildiklerini belirttiler. Başvuruculardan ilkinde polislerden biri silah dayayarak benim kim olduğumu biliyor musun diye sormuş ve silahı doldur -boşalt yaparak başvurucunun ayağının yanından bir yere ateş etmiştir. Ateş eden polis başvurucuların ismini söyleyerek çukuru hazır mı diye sormuş.

Öldürmek ile tehdit etmişlerdir. Daha sonra elbiselerini giymeleri istenmiş ve daha sonra emniyete getirilmişler. Başvurucular Adana Emniyet Müdürlüğü Kom Şube Müdürlüğü tarafından ifadeleri alınmış 1 gece göz altında kaldıktan sonra tutuklama talebiyle sevk edildikleri Adana 6. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla 'Ateşli Silah İmal Etme ve Nakletme Suçundan 08.11.2023 tarihinde' tutuklanmışlardır. Başvurucuların göz altına alınma ve bırakılma esnasında alınan ATK raporları le de maruz kaldıkları işkence ve kötü muamele uğradıklarını doğrulamaktadır. Başvurucular vekili işkence ve kötü muameleye uğradıkları için şüphelilerin tespiti ve cezalandırılması talebiyle 09.11.2023 tarihinde suç duyurusunda bulunmuştur. Soruşturma aşaması devam etmektedir. Başvuruculara cezaevi ziyaretinde soruşturma aşamasını takip edeceğimizi ve destek sunacağımızı belirttik.

Değerlendirme :

Türkiye hapishanelerinde, kolluk merkezlerinde uzun yıllardır işkence ve kötü muamele olayları yaşanmaktadır. Buna rağmen devlet yetkilileri bu tür vakıaları inkar ile yetinmektedir. Son zamanlarda Adana ilinde meydana gelen silahlı olayların artması nedeniyle ruhsatsız silah bulunduran kişilere yönelik tutuklama kararı verilmektedir. Yazılı ve görsel medyada çıkan haberlerde de görüldüğü üzere Adana emniyet Müdürlüğü ve Adana Valiliği tarafından bu tutuklama kararlarının verilmesinin Hakimliklerden ve Yargı kurumlardan istendiği ortaya çıkmıştır. Öncelikle adli ve idari merciler yasalara uygun hareket etmek zorundadırlar. Adli kolluğun ve Yürütmenin bizzat Yargı makamlarının nasıl karar vermesi gerektiğine dair talep ve telkinleri Yargı Bağımsızlığına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Ruhsatsız ateşli silah bulundurma suçu 6136 sayılı yasada düzenlenmiş ve bu suç için tutuklama kararı verilmesi Ceza Muhakemesi Kanununa da aykırıdır. Adli ve idari birimler bir suçun işlenmesinin önlenmesine yönelik her türlü işlemlerini de kanuna uygun yapmak zorundadır. Seri muhakeme usulüne tabi olan ve çoğu zaman bir gün dahi cezaevi gerektirmeyen bir suça yönelik tutuklamalar kanaatimizce hukuka aykırıdır.

Diğer yandan işkence ve kötü muamele gerek iç hukukumuzda gerekse taraf olan uluslararası sözleşmelerde mutlak suretle yasaklanmıştır. Türk Ceza kanununun 94. Maddesinde işkence suçu amir hüküm olarak yasaklanmıştır. Somut olayda ele geçirilen ruhsatsız silahın başvuruçulara ait olup olmadığı henüz belli değilken silahın kabul ettirilmesi saikiyle henüz çocuk yaşta olan başvuruçulara yönelik kolluk görevlilerinin işkence yapması hiçbir demokratik hukuk devletinde kabul edilmez ve böylesi bir olaya karışan kolluk görevlileri derhal tutuklanır. Ancak cezasızlık politikasından güç alan kolluk kendini koruma altında hissederek rahatlıkla çocuk yaşta olan başvuruçulara vahşet boyutuna varan işkence ve kötü muamele uygulayabilmiştir. Geline aşamada işkence faili polislerin ifadesine dahi başvurulmamış ve etkili soruşturma yapılmamıştır.

Başvuru no : 14

Başvuru tarihi : 29.11.2023

Başvuru konusu : 26.12.2023 Günü saat 12.30 sularında Çukurova Üniversitesinin resmi öğrenci kulübü olan Kadın Çalışmaları Kulübünün olağan Genel Kurulunun yapıldığı sırada, bir grup Sağ-ülcücü öğrenci tarafından başvuruçulara sözlü ve fiziki saldırıda bulunulmuş, genel kurulda yer alan başvuruçulara kendilerine karşı fiziksel saldırı girişimi nedeniyle salon kapısını kapatarak içeride kendilerini korumaya almışlardır. Bunun üzerine saldırgan grup kapıya tekme ve yumruk atmışlar. Yine saldırgan grup bağırarak “o teröristi verin” “o vatan hainini öldüreceğiz “ diyerek sinkaflı küfürler ve tehditler savurmuşlar.

Salonun kapısında bulunan özel güvenlik ve emniyet görevlileri hiçbir müdahalede bulunmamışlardır. Uzun bir süre salonda mahsur kalan öğrencilerin yanına üniversite hocası gelmiş ve hep birlikte emniyet görevlilerinden buradan çıkmaları gerektiğini saldırganların dışarıda sopa ve taşlarla beklediklerini güvenli bir şekilde çıkmaları gerektiğini belirttikten sonra öğrenciler salondan çıkartılmışlar, fakat dışarıda ki saldırgan gruptan 2 kişihakaret ve tehditlerde bulunmaya devam etmişlerdir. Olayın yaşandığı gece sağıc-ülkücü büyük bir grup gece saatlerinde tüm öğrenci yurtlarının olduğu Güney kampüs bölgesinde tüm yurtlar tarafından görülecek şekilde yürüyüş ve sloganlarla kulüp üyelerini ve öğrencilerini korkutmaya gözdağı vermeye çalışmışlardır. Bu gösterileribir şahıs X sosyal medya hesabından sabaha karşı saat 4.00 da “Herkes dikkat etsin, bugünkü kurşun gibi ağır ortamda yayı gerilmiş ok gibiyiz kınından çekilmeyi bekleyen keskin bıçak gibiyiz” şeklinde tehditler içeren sosyal medya paylaşımları yapılmıştır. Yine Adana Ülkü Ocakları isimli X sosyal medya hesabından aynı cümle yazılarak slogan attıkları anlaşılan bu sağıc-ülkücü grubun videosu paylaşılmıştır. Bu yaşananlar ve saldırılar Kadın Çalışmaları Kulübü üyelerini çok tedirgin etmişve can güvenlikleri tehlikede olduğundan korku ve panik yaşamışlardır. Yaşanan bu olaya ilişkin suç duyurusunda bulunmuşlardır.

27.12.2023 Tarihinde ise sağıc-ülkücülerin kullandığı "Genç Cumhuriyet Hareketi" adlı sosyal medya hesabından videolu şekildebasın bildirisini paylaşılmıştır.Video kaydında saldırıya uğrayan mağdur öğrencilerin isimleri tek tek sayılarak terörist olarak lanse edilmiş, açıkça hedef gösterilmiş hakaret ve tehditlere maruz bırakılmıştır. Aynı zamanda mağdur öğrenciler bahse konu sağıc-ülkücü grubun açıkça hedefi haline gelmiştir. Başvurucular AYHED'e başvuru yaparak, yapılanlardan tedirgin olduklarını şüpheliler hakkında suç duyurusunda bulunmak istediklerini ve şüphelilerin cezalandırılmasını istemişlerdir.Kurumumuz tarafından şüpheliler hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. Hukuki sürecin takipçisi olacağımız bilgisi debaşvuruculara verilmiştir. Soruşturma dosyası derdesttir.

Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları: İşkence ve kötü muamele yasağı (AİHS.3. AY. M.17) ifade özgürlüğü (AİHS.10, AY. M 26) örgütlenme özgürlüğü (AİHS.11)

Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek : Başvuruculara yönelik 27.12.2023 tarihinde ki sosyal medya paylaşımında şüpheli şahsın okuduğu basın bildirisinde hakaret ve tehditler yapılmış, Terörist oldukları iddia edilmiş ve vatan haini olarak lanse edilmişlerdir. Bu şekilde Başvurucular,Ülkücü ve milliyetçi Grupların hedefi haline gelmişlerdir. Başvuruculara karşı hakaret ve tehditlerde bulunan şüpheli hakkında Hakaret, tehdit, Halkı kin ve Düşmanlığa Tahrik suçu işlediği iddiası ile Adana Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. Rapor tarihi itibariyle soruşturma dosyası derdesttir

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

AYHED olarak temel amacımız; Türkiye’de yaşanan hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama, hak mağduru bireylere hukuki destek sağlama ve hak ihlali davalarını izleyerek insan hakları ihlalleri konusunda farkındalık çalışmaları ile karar vericiler ve politika yapıcıları etkilemektir. Kadın, çocuk, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim, mülteci, felsefi, sınıfsal, siyasi düşünce ya da etnik kökenden kaynaklı ayrımcılıkların bu denli fazlaştığı bir dönemde bizler ihlale maruz kalan kişilere hukuki destek vermeye ve yaşanan hak ihlallerini rapor haline getirmeye çalışıyoruz. Yine hak ihlallerinin ortadan kaldırılmasına yönelik toplumsal farkındalık oluşturmak da temel amaçlarımızdan birisidir.

Dezavantajlı durumda olan kadınlar, çocuklar, mülteciler, Engelliler, LGBTİ+ lar çalışmalarımızın öncelikli hedef kitlesi konumundadır. Türkiye’de dezavantajlı durumda olanlara yönelik baskı, şiddet, ayrımcılık gün geçtikçe artarak devam etmektedir. Bu nedenle önceliğimiz; bu grup hedef kitlenin hak ihlaline uğramış mağdurlarına yönelik dava izleme ve hukuki destek sunmak ve sürece ilişkin rapor hazırlamaktır. Hukuki destek sunduğumuz kadına karşı şiddet davalarında yargılama süreçlerinde mağdur kadınların korunmasız olduğu, hak temelli çalışan Sivil toplum kurumlarının destekleri dışında kamu erki olan Devlet kurumları tarafından hiçbir desteğin sunulmadığı tarafımızca gözlemlenmiştir.

Yine yargılama süreçlerinde Mahkemelerce, yargılama konusu olan olayın temelinde kadına karşı şiddetin erkek egemen bir toplumsal yapıdan kaynaklandığı, meselenin bu yönlü derinlikli tartışmasının yapılmadığı gözlemlenmiştir.

Mahkemelerce, dava konusu olay iki birey arasında yaşanan bir şiddet olayı olarak görülmektedir. Şiddet mağduru kadınların, kadın olmasından kaynaklı olarak şiddet gördüğü ve bu nedenle ayrımcılığa uğrayan sosyal bir grup olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesi ve bu yönlü iddia ve savunmalar Mahkemece kabul edilmemektedir. Özellikle kadına karşı şiddet davalarında kadının, toplumsal örf ve adetler gerekçe gösterilerek yalnızlaştırıldığı, aile ve çevre baskısına maruz kaldığı, bir çok davada bu baskı ve tehdit nedeniyle mağdur kadının şikayetten vazgeçirilmeye çalışıldığı, ekonomik ve sosyal baskı nedeniyle mağdur kadınların şikayetten vazgeçtiği tarafımızca gözlemlenmiştir.

Mağdurlara hukuki destek sunduğumuz dava dosyalarında yargılamanın makul sürede yapılmadığı, duruşmalar arasındaki sürenin uzun olduğu tespit edilmiştir. Özellikle cezai alanda yapılan yargılamalarda soruşturma aşamasının etkin yürütülmemesi ve delillerin yeterince toplanmaması nedeniyle kovuşturma yargılamasının delil değerlendirme değil, delil toplama işlemleri ile sürdüğü bu nedenle yargılamanın daha da çok uzadığı görülmektedir.

Cinsel saldırı ve şiddet mağduru çocukların dava yargılamalarında ‘çocuğun üstün yararı ilkesinin ‘ yeterince gözetilmediği tarafımızca gözlemlenmiştir. Her ne kadar Mahkemelerce maddi gerçeğin ortaya çıkması amacıyla gayret sarf edildiği belirtilse de , yargılama süreçlerinde çocuğun psikolojik gelişimi ve adliyenin, duruşma salonunun fiziki koşulları, sorulan sorular mağdur çocukların ikincil bir travmaya uğramasına neden olmaktadır. Çocuğun psikolojik ikincil travmaya uğrama tehlikesi ve üstün yararı salt maddi gerçeğin ortaya çıkması adına göz ardı edildiği gözlemlenmiştir. Elbette ki bir ceza yargılamasında en temel ilke maddi gerçeğin ortaya çıkması olarak değerlendirilebilir ancak maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için mağdur çocuğun beyanı alınırken ikincil travmalara sebebiyet vermemesi ve çocuğun üstün yararı ilkesine zarar vermeyecek önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu önleyici tedbirlerin etkin bir şekilde yargılama süreçlerinde gözetilmediği ve uygulanmadığı gözlemlenmiştir.

Kadına karşı şiddet ve çocuğun cinsel istismarı davalarında hak temelli çalışan STK’lar ve Baroların, mağdurun yanında davaya katılma talepleri kabul edilmemektedir. Mahkemelerce, Baroların ve STK’ların davanın tarafı olmadıkları, bu konuda yasal düzenleme olmadığı bu nedenlerle kurumsal kimlikleri ile davaya müdahil olamayacakları gerekçesi ile bu yönlü talepler reddedilmektedir.

Bu nedenle bir çok Baro ve STK, mağdurlara hukuki destek yerine sadece dava izleme yapabilmektedir. Mağdurlara, Baroların CMK komisyonunca avukat görevlendirilmesi yapılmakta ancak yapılan görevlendirmelerin çoğunda kadına karşı şiddet ve cinsel istismar davalarında uzman olmayan , bu konuda yeterli hukuki bilgi ve deneyime sahip olmayan avukat görevlendirmelerinin yapıldığı gözlemlenmiştir.

Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği

Turhan Cemal Beriker Bulv. Ziya Algan İř Merkezi K:1 No:206
Seyhan / ADANA

0 (322) 352 20 10

 AyhedD

 Ayhed App

 info@ayhed.org.tr

 AYHED

 AYHED

 ayhed01@gmail.com

 [adilyargilanmahakkinaerisim](https://www.instagram.com/adilyargilanmahakkinaerisim)

 [adilyargilanmahakkinaerisimder](https://www.youtube.com/channel/UC...)

 www.ayhed.org.tr

